



FJÄLLSÄKER

VINTERUTBILDNING BYGGER ARKTISFÖRMÅGA

FLYGBASJÄGARNAS multikompetens

Marinens och flygets **STORÖVNINGAR**

MUSIKENS KRAFT Arméns musikkår

PLUS: HUNDLYCKA | ÖB I MALI | STOLTENBERG PÅ BERGA
VÄRLDENS KULSPRUTA | HISTORIA: KORVLINJEN

VI GÅR ALLT STARKARE IN I 2022

VI GÅR MOT VINTER och kylan gör sig påmind. Inte bara meteorologiskt. Det blåser fortsatt kyliga vindar i vår nära omvärld och blickarna går bland annat till den polska gränsen, men också till den ukrainska.

I relationerna till våra samarbetspartners råder ett varmare klimat. Sveriges partnerskap med Nato är prioriterat och det var med

kan läsa mer om hans tid i Mali i detta nummer.

I det nationella perspektivet har jag haft äran att besöka ett energifyllt Rikshemvärnsting i Kalmar. Vidare har en ny epok inletts för det svenska luftvärnet med införandet av luftvärnssystem 103 (Patriot) den 18 november.

Stärkandet av svensk försvarsförmåga fortsätter med kraft under

” En ny epok har inletts för det svenska luftvärnet, med införandet av luftvärnssystem 103, Patriot. ”



glädje jag stod värd för den avslutande delen av det tredagarsbesök som Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg och ambassadörerna i Nordatlantiska rådet gjorde till Finland och Sverige i oktober. Delegationen fick bevittna delar av årets största marina övning, Swenex, samt Luftförsvarsövning 2021. Båda övningarna med deltagande av finska förband.

I början av november hade jag förmånen att besöka Mali och vår personal i Minusma och Task Force Takuba. Säkerhetsläget har dessvärre försämrats i landet sedan jag var där sist och operationsmiljön för vår personal har blivit än mer krävande. Jag konstaterar dock att de gör imponerande insatser.

En person som har bidragit på ett extraordinärt sätt i denna miljö, som chef över Minusma, är generallöjtnant Dennis Gyllensporre. Du

2022, redan i januari invigs Väster- norrlands regemente i Sollefteå.

ÄN ÄR ÅRET inte slut, men julhelgen och det nya året nalkas. Årsfilmen, som speglar en del av den verksamhet som vi har levererat under 2021, visar tydligt den aktiva Försvarsmaktens leverans. Se den och känn rättmätig stolthet över vad vi levererar!

Låt mig avslutningsvis önska er en riktigt god jul och en välförtjänt ledighet. Jag skänker samtidigt en tanke av tacksamhet till våra medarbetare som tillbringar helgerna i nationell beredskap eller i internationella operationer.

Micael Bydén
Överbefälhavare

S4 AKTUELLT

S10 MINUSMACHEFEN

Dennis Gyllensporre

S12 STOLTENBERG PÅ BESÖK

Nato-chefen
imponerad

S14 PORTRÄTTET

Hundgalen Hedda

S16 ÖB BESÖKER MALI

Följ med på resan

S20 ARTILLERISURPRIS

Samövning med USA

S22 MAKTENS VÄKTARE

Livbataljon övade
riksdagsskydd

S26 ÅRET I BILDER

S44 SWENEX 21

2 200 deltog i marina
storövningen

S54 FLYGBASJÄGARE

Multikompetenta
väktare.

S68 TREBEFÄLLSYSTEMET

Så går övergången

S70 5 FRÅGOR OM LÖN

S71 PLIKTRÅDET

... vill se höjda
ersättningar

S72 MATERIEL

Ksp 58

S78 TILL SIST

S81 FÖRVALTAREN

Konsten i
Försvarmakten

S82 KRÖNIKA

Håkan Buskhe om
cyberförsvaret

FÖRSVARSMAKTSPÖESI

SÅ HAR JAG SOM REDAKTÖR löst ut ännu en uppgift i det att jag har implementerat åtminstone partiellt förmågehöjande information inom ramen för personaltidningen utan att avvika från fastslagna inriktningar, vars syften är att bidra till och förstärka samt även utveckla den krigsavhållande tröskeleffekten med målet att avsevärt minska risken för att en kvalificerad motståndare ska iscensätta en väpnad attack mot nationen. Genom att verka tillsammans med aktörer vars intressen i stora delar sammanfaller, och även upprätthålla flertalet bilaterala och trilaterala samarbeten, har redaktionen kunnat etablera en robust avsiktsförklaring samt utifrån en prioriterad erfarenhetshantering även skapa förutsättningar för samordning av tillgängliga resurser. Arbetet med att identifiera utvecklingsbehov vidmakthålls med kraft.

Henrik Lundqvist Rådmark, redaktör



ÖVNING I SKYN Under sex dramatiska dagar övade flygvapnet realistiskt tillsammans med andra. **S38**



FJÄLLBEFÄL Vinterenheten i Arvidsjaur utbildar officerare som ska föra trupp över kalfjäll. **S48**



MUSIKALISK STYRKA Följ med på en konsertrepetition hos Arméns musikkår – största bläsorkestern i Norden. **S60**



HISTORIA Så skulle ett femtontal befästningar skydda Stockholm mot "öfverrumpling af huvudstaden". **S74**



REDAKTION. Försvarmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88. **Ansvarig utgivare:** Mats Ström, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Henrik Lundqvist Rådmark, henrikraadmark@mil.se, Försvarmaktens kommunikationsavdelning. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryck:** Elanders. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarmaktens officiella ståndpunkt.* För ej beställt material ansvaras ej. Utgivningsdag 20 dec 2021. ISSN 1100-8245. Omslag: David Carr/I 19:

PATRIOT PÅ PLATS

Torsdagen den 18 november inleddes en ny epok för det svenska luftvärnet. Då levererades robotsystemet Patriot, luftvärnssystem 103, till Försvarsmakten.

UNDER EN CEREMONI vid Luftvärnsregementet i Halmstad som samlade såväl svensk luftvärnsexpertis som ett antal utländska gäster från bland annat amerikanska armén och levererande företag, skedde överlämningen till Försvarsmaktens representant, arméchefen generalmajor Karl Engelbrektson.

Luftvärnsregementet förfogar nu över tre lavetter för två olika typer av robotar, en ledningsplats, en kombinerad spanings- och eldledningsradar, elverk, reparationsenhet samt tillhörande dragfordon.

KRAFTFULL MODERNISERING

PÅ PLATS FANNS också försvarsminister Peter Hultqvist. Han konstaterade att överlämningen också är ett handfast bevis på att den svenska försvarsförmågan stärks.

– Med luftvärnssystem 103 får Försvarsmakten kapacitet att möta robot- och flygangrepp på långa avstånd och vi kommer att kunna bekämpa ballistiska robotar. Detta utgör en kraftfull modernisering och uppgradering av det svenska luftförsvaret och den svenska försvarsförmågan, sa Peter Hultqvist.

Generalmajor Gregory Brady, chef för amerikanska arméns luftvärnsstyrkor i Europa och Baltikum, var en av arméchefens inbjudna



Överstelöjtnant Jan Ohlson, generalmajor Karl Engelbrektson, brigadgeneral Mikael Frisell och överste Mikael Beck i samtal i samband med ceremonin.



En eldenhet består av tre lavetter för två typer av robotar, ledningsplats, spanings- och eldledningsradar, elverk, reparationsenhet och dragfordon.

gäster.

– Jag hälsar Sverige varmt välkommen in i Patriotfamiljen, förklarade general Brady som också aviserar att det planeras gemensamma övningar tillsammans med amerikanska förband under kommande år.

Arméchef Karl Engelbrektson tvekade inte att ta till stora ord om överlämningsens formella betydelse:

– Det är en stor dag för

Försvarsmakten och armén. Vi tillförs en ny förmåga för att kunna bekämpa ballistiska robotar och den totala effekten av luftvärnssystem 103 påverkar vår försvarsförmåga på ett synnerligen konkret sätt. Jag kan nu till försvarsministern rapportera att luftvärnssystem 103 kommer att ha så kallad initial operativ förmåga (IOC) från och med årsskiftet, förklarade, Karl Engelbrektson.

FMV BÄDDAR FÖR NYA STRIDSFORDON OCH STRIDSVAGNAR

MATS CARLSSON/19



Stridsvagn 122 ska bytas ut med start ungefär år 2035. Frågan är mot vad.

JUST NU HAR ett intensivt arbete inletts hos FMV och Försvarsmakten, för att reda ut hur arvtagarna till stridsfordon 90 och stridsvagn 122 ska se ut och fungera. Det är ett omfattande arbete och tiden är knapp, säger en av dem som arbetar med det, försvarsingenjör Oskar Björk.

– De nya systemen ska enligt plan ut på förbanden från 2035. Men även om det kan verka som en lång tid är det faktiskt bråttom. Att ersätta komplexa system som dessa är en mycket omfattande uppgift

med många avgörande val och värderingar som måste göras vilket gör att det tar tid att få fram ett bra system. Arbetet i detta tidiga skede blir därför mycket viktigt.

De stora frågorna som behöver redas ut handlar bland annat om implementering av nya avancerade sensorer, nya typer av drivlinor, integrering av mer avancerade ledningsförmågor, nya skyddslösningar och även om hur autonoma system och förmågor skulle kunna införas och användas, för att nämna några.

SIFFRAN

22%

... av värnpliktiga 2021–22 är kvinnor. Totalt skrevs 5 826 personer in för utbildning.

HALLÅ DÄR

... **ERIK HANSÉN**, en av de första som tagit plats i det nationella cybersäkerhetscentret, NCSC.



Vad ska du göra?

– Jag ska bland annat hålla kontakt med övriga myndigheters representanter i centret och informera inom Försvarsmakten om det pågående arbetet där.

Vad gör ni i centret just nu?

– Bland annat tar vi fram en gemensam beskrivning av verksamheten mer i detalj, något som ska användas vid bedömningen av kompetensbehovet och för bemanningen av centret.

Hur långt har arbetet med centret kommit?

– En stor del av det som producerats hittills är sådant som krävs för att kunna samverka med andra myndigheter. Exempelvis juridiska överenskomelser, kravställning av it-system och kommunikation.

När räknar ni med att kunna leverera skarpa resultat?

– Vi har tidigare levererat skarpa resultat i form av tre rapporter och har i dag pågående ordinarie verksamhet inom centret. Så jag skulle säga att vi redan levererar skarpa resultat.

På vilket sätt kommer ni att kunna göra skillnad?

– All verksamhet utgår från de samverkande myndigheternas befintliga verktygslådor. Skillnaden är att nu har vi, de ingående myndigheterna, ett tydligare krav på att samarbeta vilket ger ökad förmåga.

MER STÖD TILL UKRAINA

Svenskar utbildar ukrainska instruktörer i bland annat stridsteknik i Operation Unifier.

SEDAN 2018 BIDRAR Försvarsmakten med personal till den kanadensiskt ledda utbildnings- och träningsinsatsen Operation Unifier. Det svenska bidraget består i dag av fyra personer men ska växa de närmaste åren.

Försvarsmakten utbildar och tränar tillsammans med likasinnade länder ukrainska säkerhetsstyrkor på plats i Ukraina. Det är en del av det breda stöd som Ukraina har av det internationella samfundet.

– Det är ytterst de ukrainska styrkornas ansvar att försvara sitt territorium och skydda sin civilbefolkning. Genom att träna och utbilda dessa styrkor stärker vi deras förmåga att kontrollera och stabilisera landet. På så sätt bidrar vi till stabiliteten i vårt eget närområde, säger Försvarsmaktens produktionschef generallöjtnant Johan Svensson.



Ukrainska säkerhetsstyrkor utbildas på plats.

Försvarsmaktens bidrag till Operation Unifier består av tolk, stabsofficer och instruktörer. Planering pågår för att engagemanget i Ukraina på sikt ska växa. Enligt den svenska regeringens beslut får Försvarsmakten bidra med upp till 15 personer.

– Den europeiska säkerhetsordningen har under lång tid bidragit till fred och stabilitet i vår del av världen. Det handlar om principer som nationers rätt

till självbestämmande och territoriell integritet. Genom insatsen bidrar Försvarsmakten till att bevara denna ordning, samtidigt som erfarenheterna av träningsinsatsen utvecklar vår egna militära förmåga, säger Johan Svensson.

Försvarsmaktens engagemang i Ukraina är en följd av en direkt förfrågan från ukrainska regeringen och är beslutad av den svenska regeringen.

ANDERS BLOW/FÖRSVARSMAKTEN

AFGHANISTANVETERANERS ERFARENHETER LYFTS UPP

DRYGT 7 500 utlandsveteraner tjänstgjorde i Afghanistan mellan 2002 och 2020. Tillsammans med Kantar Public genomför nu Veterancentrum en undersökning som ska ge en bild både av allmänhetens kännedom om utlandsveteraner och kunskap om utlandsveteranernas egna erfarenheter.

– Hur kan vi bättre förbättra personal på en internationell insats och vad den kan tänkas innebära? Det är en av flera kunskaper som vi kan få av den här undersökningen, säger Christopher van Zant på Veterancentrum.

Resultatet kommer att presenteras i mars 2022 på Försvarsmaktens webbplats.



Snart veteraner.

KARLBERG VÄXER

Försvarsmakten växer och området kring Karlberg i Stockholm kommer att byggas ut de närmaste åren. Bland annat ska en ny mässbyggnad byggas vid slottet.

UTBYGGNADEN BEHÖVER ske då antalet elevplatser på officersutbildningen ökar. Fram till 2027 ska åtminstone 250 kadetter per år utbildas. Det är en ökning med 100 studieplatser sedan 2017.

– Målet på 250 platser ska ses som ett golv. Vi tar gärna in fler än 250. I år ryckte exempelvis 275 kadetter in, säger Anna-Karin Broth på lednings-



Nya mässen med tillhörande matsal, ritad av Tham och Videgård arkitekter.

THAM OCH VIDEGÅRD

stabens personalavdelning.

Tillväxten innebär att kadetterna bland annat behöver nya utbildningssalar, nytt elevhem, en ny aula och en ny mässbyggnad.

Den nya mässen ska rymma en matsal med 400 sittplat-

ser, VIP-matsal, mäss och uppehållsrum. Byggnaden ska placeras snett bakom slottet, en bit ovanför den nuvarande matsalsbyggnaden.

Projektet är en del av den utbyggnad av slottsområdet som planeras under kommande år.

NAMNBYTEN!

Rekryteringslinjen blir Försvarsmakten jobb och utbildning – Försvarsmaktens kundtjänst som kommunicerar om jobb och utbildningar. Det nya namnet återspeglar verksamheten bättre efter värnpliktens återinförande.

Trängregementet heter nu **Göta Trängregemente T2** – en återgång till det ursprungliga namnet.



Göta trängregemente är redo att sättas in i såväl nationella som internationella insatser och övningar.

JONAS PETTERSSON/FÖRSVARSMAKTEN

CITATET

"En försvarsmakt blir aldrig färdig. Vi måste ta intryck av teknikutvecklingen och förändringar i omvärlden."

Försvarsmaktens insatschef generallöjtnant **Michael Claesson** i DN-artikel 15/11.

30 NYA JOBB NÄR FÖRSVARSMEDICIN NYSTARTAR ...

Försvarsmedicincentrum vässar verksamheten och söker nytt folk.

UNDER JULHELGERNA inleder Försvarsmedicincentrum (FömedC) i Göteborg en omfattande rekrytering till ett 30-tal befattningar av skilda slag. Skälet är att förbandet i och med återetableringen av Älvsborgs amfibieregemente Amf 4 nu ska fokusera på sin huvuduppgift, försvarsmedicinen.

– Det blir möjligt eftersom det garnisonsansvar vi hade tidigare har övertagits av Amf 4, förklarar överste Peter Fredriksson, chef för FömedC.

Den nya organisationen består av en stab, en försvarsmedicinsk stridsskola med ansvar för utbildning och övning, en enhet



Sjukhuskompaniet uppställt vid invigningen av Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4.

KIM SVENSSON/FÖRSVARSMAKTEN

för utveckling och en sjukhusbataljon där sjukhuskompanierna och ett nybildat traumakompani ingår. Dessutom finns en avdelning för flygmedicin i Linköping.

– Vi lägger stor vikt vid mång-

fald och jämlikhet i arbetsgruppen och söker både äldre och yngre personal, såväl legitimerad som icke legitimerad och både kvinnor och män, med civila och militära kompetenser, förklarar Peter Fredriksson.

... OCH ÄVEN PERSONSKYDD REKRYTERAR STORT

Personskyddskompaniet vid Militärpolisen på Livgardet rekryterar nu ett större antal personer.

ALLA SOM genomfört grundutbildning med värnplikt kan söka, men en militärpolisutbildning eller sjukvårdsutbildning är meriterande, liksom internationell tjänstgöring.

Att arbeta som personskyddsoperatör – vars huvuduppgift är att ”skydda samhällsviktiga personers liv och hälsa”, enligt kompaniets egen skrivning – innebär mycket personlig färdighetsträning, bland annat i form av närmkamp, skytte och språkträning.



Utöver operatörer söks även personer som ska arbeta i den kombinerade rollen gruppchef och koordinator.

Personskyddsoperatörer arbetar ofta utomlands. Här skyddas Dennis Gyllensporre, tidigare Minusmas styrkechef.

FÖRSVARSMAKTEN

INSATSCHEFENS FRAMTIDSBOK

MICHAEL CLAESSION, generallöjtnant och Försvarsmaktens insatsschef, har på sin fritid skrivit en bok tillsammans med Zebulon Carlander på organisationen Folk och försvar: *Vägval – framtiden för svensk säkerhet*. Den ger enligt förlaget läsaren en översikt av det utrikes- och säkerhetspolitiska landskapet på 2020-talet och vilka skeenden och trender som formar svensk säkerhet. Boken ges ut av Ekerlids förlag.



HAN ÄR ÅRETS FLYGTAKTIKER



KAPTEN JÖRGEN OLSSON har utsetts till årets taktiker i flygvapnet 2020. Han fick utmärkelsen under flygvapenmötet som hölls i november, bland annat för att ha utvecklat ett verktyg för att spela upp och visualisera genomförda flygpäss, för att kunna utvärdera dessa på ett mer effektivt sätt. Flera utländska flygvapen har visat intresse för verktyget.

STORÖVNING PÅ HÖGKVARTERET

FÖR FÖRSTA GÅNGEN på över 30 år övade hela Försvarsmaktens Högkvarter, en vecka i november, i Ledningsövning 21. Syftet var att öva den militärstrategiska ledningen och den operativa nivån. Även försvarsgrensstaber, militärregioner och P 18 deltog i olika spelgrupper.



PÅ NY POST

Överste **Per Nilsson** placeras som stf garnisonschef vid Ledningsregementet från 1 nov tills vidare, dock längst till 31 okt 2024. Han ställs dessutom till förfogande för befattningen Stf C EXEVAL TFÖ den tid som krävs mellan 1 nov 2021 och 28 feb 2022.

Överste **Michael Ginérs** placering som C Ing 2 förlängs från 1 feb 2022 tills vidare, dock längst till 31 maj 2022.

Överste **Peter Nilssons** placering som C Rekryd vid LEDS PERS förlängs från 1 jan 2022 tills vidare, dock längst till 30 juni 2022.

Överste **Mats Johanssons** placering vid HKV PROD förlängs från 1 nov tills vidare, dock längst till 31 dec 2022.

Överste **Claes Ivgren** utnämns till generalläkare samt C general-

läkaravdelningen vid produktionsledningen i HKV från 20 okt tills vidare, dock längst till 31 dec 2022.

Överste **Laszlo Bonivart** beviljas förlängd tjänstledighet för tjänstgöring vid FMV som C teknisk ledning VO Flyg från 1 jan tills vidare, dock längst till 31 dec 2024.

Överstelöjtnant **Peter Greberg** vid flygstaben befordras till överste.

Överste **Martin Anderberg** beviljas förlängd tjänstledighet för tjänstgöring vid FMV som avd-chef T&E Luft från 1 jan tills vidare, dock längst till 13 dec 2022.

Flottiljamiral **Andreas Olsson** beviljas tjänstledighet för tjänstgöring som militärsakkunnig i Försvardepartementet, från 1 dec tills vidare, dock längst till 31 mars 2022.

Överste **Peter Öberg** placeras som

C Rikshemvärnsavdelningen från 1 nov tills vidare, dock längst till 28 feb 2024.

Överste **Anders Edholm** placeras som C Ledningsstridsskolan från 1 jan 2022 tills vidare, dock längst till 31 dec 2024.

Överste **Rafael Bengtssons** placering som planeringsofficer vid HKV PROD FPE ÖVN förlängs från 1 jan tills vidare, dock längst till 31 dec 2022.

Överstelöjtnant **Elisabeth Skoglund** placeras som C Trängregementet från 13 dec tills vidare, dock längst till 31 dec 2025. Vid tillträdet befordras hon till överste.

Överste **Per Nilsson** placeras som C Militärregion syd från 16 dec tills vidare, dock längst till 31 dec 2024.



TUNGVIKTAREN I MINUSMA

Generallöjtnant Dennis Gyllensporre har nyligen avslutat sitt tre år långa uppdrag som chef över FN-insatsen Minusmas militära styrkor. "Vi har gjort positiv skillnad – även om läget är svårt nu", säger han.

DENNIS GYLLENSPORRE är påtagligt nöjd. Både med uppdraget han nyss lämnat och med att vara tillbaka i Sverige och Försvarsmakten. Trots att situationen i landet knappast blivit bättre under hans tid som Minusma-chef. Bland annat har det

skett två militärkupper under tiden, något som tyvärr tenderar att överskugga de framsteg som gjorts på marken, konstaterar han.

– Situationen är svårare och mer komplex nu. Läget mellan maliska staten och ett antal externa aktörer är väldigt tillspetsat, att skyndsamt genomföra demokratiska val är en ödesfråga för landet, säger han och tillägger att det idag finns ett större internationellt engagemang och intresse från internationella aktörer för att spela en roll i Mali, vilket gör att dynamiken förändras.

– Det gör att det är en ganska svår situation att navigera i.

Däremot, understryker han, har FN "bidragit i en situation som skulle kunnat vara mycket värre". Den internationella militära närvaron har en påtaglig stabiliserande effekt när politiska kriser uppstår.

ÖVERRASKAD

DENNIS GYLLENSPORRE hade en framträdande roll inte bara i ledarskapet av Minusmas militära del, utan även i hur FN:s fredsbevarande uppdrag ska bedrivas i Mali. År 2019 började en ny plan för uppdraget in-

föras, som i huvudsak har utformats av Gyllensporre. Kärnan i planen är att det fredsbevarande uppdraget måste genomföras med en högre grad av proaktivitet och större mobilitet hos förbanden.

Detta är också något han har framhållit i sin slutrapport till FN och som tagits emot med "överraskande stort intresse", enligt honom själv.

Att han är överraskad beror till del på att de frågor som han har lyft upp i rapporten är svåra och att slutsatserna och förslagen inte i alla delar rymmer inom den nuvarande ramen för hur en fredsbevarande operation ska bedrivas av FN.

– De tre grundprinciperna för FN:s fredsbevarande utgår från opartiskhet, att inte nyttja våld annat som sista utväg och att man ska arbeta utifrån ett samtycke med berörda parter, förklarar Dennis Gyllensporre.

I Mali har dessa tre grundpelare inte alltid varit applicerbara. Exempelvis saknas det en fredsprocess i centrala Mali – det finns inga aktörer som har sagt att de är villiga att stödja regeringen i att bidra till fred. Och då är det svårt att vara opartisk, konstaterar Dennis Gyllensporre.

– Det finns ju naturligtvis de som tycker att FN ska bli vid sin läst, alltså behålla den traditionella peacekeeping-rollen.

– Det är ju ett vägval för FN. Det jag har försökt erbjuda i min slutrapport till FN är underlag för att se över policies

och regler för hur man skulle kunna agera annorlunda.

STORA UTMANINGAR

HANS RESONEMANG handlar delvis om att öka graden av proaktivitet hos förbanden, alltså stärka den militära förmågan och slagkraften. På ett högre plan rör det även förändringar i hur FN tillämpar internationell lagstiftning.

Du har lett militära styrkor från ett 60-tal länder på över 13 000 personer. Det låter som en ledarskapsuppgift utöver det vanliga?

– Jo, det har varit en annorlunda erfarenhet. En av de stora utmaningarna är att de olika förbanden kommer med helt olika förutsättningar, både när det gäller doktrin, utrustning och träning, och i fråga om inställning till uppdraget de har framför sig. Det har varit viktigt att anpassa ledarskapet utifrån förbandens förutsättningar.

för hans ledarskap och för den egna förståelsen av situationen i Mali. Han minns bland annat ett tillfälle när han följde med en styrka egyptiska specialförbandssoldater på en luftburen operation i ett område som var belägrat av milisförband.

Minusma hade aldrig varit där tidigare och situationen var väldigt oviss. De träffade ledarskapet i byn, som berättade att de inte hade haft någon malisk företrädare på besök sedan före inbördeskriget 2012.

– Vi skapade en bra kontakt och lyckades utveckla förutsättningar så att de fick viss rörlighet och möjligheter att skaffa förnödenheter, berättar han.

VILL UTOMLANDS IGEN

DEN TYPEN AV lyckade operationer stärkte såväl honom personligen som förbanden; att soldater ser sådan viktiga framsteg, så konkret, ökar såväl motivationen som moralen.

Dennis Gyllensporres star-

”Symbolvärdet i att de fraktioner som krigade mot varandra 2012 nu strider i samma förband är otroligt starkt.”

– Därför har en av mina viktigaste ledarskapsuppgifter varit att skapa en sammanhållning och vi-känsla. En stolthet både för vad vi gör och står för som FN styrka, men också vad tidigare rotationer åstadkommit. Alla kommer ju med sina traditioner och stolthet över sin egen försvarsmakt, det är nödvändigt men inte tillräckligt i FN-sammanhang.

NÄRVARANDE CHEF

TVÅ DAGAR I VECKAN har Dennis Gyllensporre besökt förband. Både inne på camper och ute på operationer, något som varit betydelsefullt både

kaste minne från tiden i Mali är återetableringen av maliska försvarsmakten i norr.

– Symbolvärdet i att de fraktioner som krigade mot varandra 2012, nu strider i samma förband till skydd för civilbefolkningen är otroligt starkt för dem. Jag var med vid några av deras första operationer och det var en väldigt stark upplevelse.

Hans tid i Mali må vara över. Men intresset att återvända utomlands i någon form finns kvar.◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**



STOLTENBERG: SAMARBETE BLIR ALLT VIKTIGARE

Framtiden är oviss. Det konstaterar Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg när han träffar Försvarets Forum under sitt besök på Stockholms Amfibieregemente i slutet på oktober.

I HÅRDA VINDAR och ihållande regn står Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg, tillsynes oberörd av det svenska höstvädret, och pratar med svenska soldater och sjömän. Tillsammans med ett antal am-

bassadörer i det Nordatlantiska rådet, Sveriges och Finlands försvarsministrar och överbefälhavare Micael Bydén har han tidigare under dagen fått följa med ut på Östersjön där svenska och finska styrkor övat tillsammans, som en del i den svensk-finska övningen Swenex.

– Det är fint att se de starka banden som finns mellan Sverige och Finland. Kapaciteten i förmågorna och personalen har imponerat. Dagen har gett mig bestående intryck, säger Jens Stoltenberg.

På agendan under besöket står fördjupande samtal som ytterligare ska främja samarbetet mellan Nato, Sverige och Finland. Den tilltagande militära närvaron i östersjöregionen och Arktis är påtaglig och både Sveriges och Finlands placering i mitten gör inte samarbetet mindre viktigt för Nato.

– Vi lever i en osäker tid och har en svåröversäglig framtid framför oss. Det här samarbetet är viktigt för vårt säkerhetsarbete i norra Europa. Tillsammans står vi upp för samma värde-



ringar och vi har samma mål – låg spänning i höga nord, säger Jens Stoltenberg.

27-ÅRIGT SAMARBETE

SVERIGE HAR HAFT ett samarbete med Nato sedan 1994, i alliansens partnerskap för fred (PFF). Genom åren har många svenska soldater deltagit i Nato-ledda insatser i bland annat Kosovo, Afghanistan och Irak men också i gemensamma utbildningar och övningar. Nato är en prioriterad partner för Försvarsmakten och meningen är att samarbetet ska fortsätta utvecklas framåt.

– Sverige och Finland är våra närmaste partners. Vi ska fortsätta träna tillsammans, utbilda oss tillsammans och lösa skarpa uppgifter tillsammans, det skapar gemensamma erfarenheter och för oss närmare varann.

VÄNSTER: Jens Stoltenberg och de svenska och finska försvarsministrarna träffade soldater och sjömän från Marinbasen och Amf 1. NEDAN: Generalsekreteraren uppskattade samtalen och förevisningarna under besöket.



Den säkerhetspolitiska utvecklingen har försämrats i vårt närområde under en längre tid. Även om Nato på senare tid riktat blickarna mot Kina så är Rysslands agerande fortfarande ett orosmoln för alliansens medlemsländer och partners.

– Vi följer omvärldsutvecklingen på olika sätt och gör analyser för att bedöma vår omvärld. Det kommer alltid finnas kända och okända faktorer som kan påverka stabiliteten och sä-

kommer att krävas härnäst för Nato.

– Vi behöver fortsätta vår förståelseuppbyggnad och våga tänka nytt. Inte minst inom cyberdomänen. Vi ser redan i dag att cyber är en integrerad del i alla våra militära operationer och framtiden kommer att handla allt mer om den förmågan. Där måste vi investera mer. Vi behöver också fortsätta att bygga vidare på alliansen, det är så vi stärker säkerheten

”Vi ska fortsätta träna tillsammans, utbilda oss tillsammans – det skapar gemensamma erfarenheter och för oss närmare.”

kerheten på flera håll. Vi lever i en snabbt föränderlig värld och mycket är svårt att förutse. Vad blir nästa kris? Det kan vara ett cyberangrepp, ett militärt angrepp eller ett terrorangrepp. Oavsett så är vi bättre rustade att hantera det om vi gör det tillsammans. Vi måste bygga robusthet här och nu för att klara både tänkbara och otänkbara händelser i framtiden, säger Jens Stoltenberg.

CYBERDOMÄNEN VÄXER

MEN ÄVEN OM framtiden i många avseenden kan verka oviss så har Jens Stoltenberg mycket klart för sig vad som

och ytterst förhindrar krig och konflikter, säger han.

I nuläget är det dock inte aktuellt för Sverige att söka medlemskap i Nato.

– Vi respekterar att Sverige inte söker medlemskap. Sverige är ett suveränt land som tar sina egna beslut. Vi har en stark och nära relation och det är vi mycket glada för. Personligen tycker jag väldigt mycket om Sverige och jag är väldigt glad i svenskar, avslutar Jens Stoltenberg. <

Text **Therése Fagerstedt/Leds**
Komm Foto **Maja Hansson/**
Försvarsmakten

PORTRÄTTET

A full-page photograph of a woman with long dark hair, wearing a grey knit beanie and a dark coat, smiling and playing in the snow. A golden retriever is jumping up towards her, and snow is falling all around them. The background shows bare trees in a winter setting.

Jaktgolden-tiken Tintin uppskattar all form av aktivitet. Vilket passar matte Hedda utmärkt.

HEDDAS HUNDLIV

Hedda Jungdalen på tillståndsenheten i insatsstaben letade efter rätt hund i tre år.

”Tintin gör mig alltid glad när jag kommer från jobbet. Oavsett hur dagen varit eller vilket humör jag är på. Det är nog det bästa med henne. Och så allt annat förstås. Hon har aldrig varit jobbig egentligen, mer än kanske de första veckorna efter att hon kom hem till mig och min fästman i somras. Fast det var egentligen inte hon som var jobbig, utan jag som var lite nervös för att hon skulle råka ut för något, tror jag.

Hon var sex veckor när jag träffade henne första gången. Det var verkliga kärlek vid första ögonkastet ... Samtidigt snurrade tankarna – skulle vi klara av det, skulle hela livet ställas på ända nu? Men jag gillar att läsa på om saker och var ganska insatt i vad det skulle innebära när hon väl kom hem till oss.

Nu är Tintin ett halvår gammal. Eftersom hon är en jaktgolden kräver hon ganska mycket aktivitet och idag kretsar mycket av fritiden kring henne. På dagarna är hon med husse och när jag kommer hem tar vi ibland en längre promenad, med lek och lite träning i en hundrastgård i närheten.

När hon blir större kommer hon att få följa med när vi tränar eller vandrar och går på skidturer – vi valde en jaktgolden för att vi ville ha en energisk och uthållig hund. Men framför allt ska vi träna henne till jakthund – både jag och min sambo har precis tagit jaktexamen.”



HEDDA JUNGDALEN

Arbetar: Tillståndshandläggare, HKV INSS J3

Bor: Centrala Stockholm

Familj: Fästman Gustav och jaktgolden-hunden Tintin

Ålder: 26

OM JAKTGOLDEN

Jaktgolden-hundar är en variation inom golden retriever-rasen, där jakt- och bruksegenskaper har premierats av uppfödare. Det är alltså ingen särskild ras, men hundarna är något slankare än den vanligare sällskapsvarianten och har i allmänhet större arbetslust och uthållighet.

ÖB I MALI

Överbefälhavare Micael Bydén besökte nyligen de svenska soldaterna och officerarna i FN-insatsen Minusma och specialförbandsinsatsen Task Force Takuba i Mali. "Jag lämnar Mali mycket stolt över de soldater och chefer jag mött under resan, säger överbefälhavaren.

Text och foto Tobias Bestelid/Leds Komm

FÖRSVARSMAKTENS Helikopter 16, Blackhawk, stiger så snabbt upp mot skyn att det suger till i magen. I ÖB Micael Bydéns mörka solglasögon speglar sig en molnfri himmel och genom de öppna sidodörrarna strömmar 40 gradig luft. Långt nedanför oss rusar Sahels röda sand förbi. Marschfarten är nästan 200 kilometer i timmen. Vi färdas ovanför ett av världens fattigaste och mest utsatta områden.

– På vänster sida regerar JNIM, det vill säga Al Qaida, och på höger ISGS, det vill säga ISIS eller Daesh, berättar uppdragsspecialisten från Särskilda helikoptergruppen i det interna radiosystemet och pekar ut mot det karga savannlandskapet.

Förutom terrorism plågas Mali av utbredd kriminalitet, trafficking, kidnappningar

och smuggling av droger och vapen. Interna konflikter mellan olika folkgrupper förvärrar landets och befolkningens situation ytterligare.

TRE INSATSER

SVERIGE BIDRAR TILL tre insatser i det krigsdrabbade Mali, där den FN-ledda Minusma-insatsen är den största med ett svenskt styrkebidrag om cirka 220 soldater. Den svenska kontingenten är stationerad i Gao och består av ett mekaniserat skyttekompani. Det näst största svenska bidraget är till den franskledda multinationella specialförbandsinsatsen Task Force Takuba, med hemmabas i Ménaka, där Sverige bidrar med 150 soldater samt helikoptrar. Dessutom stödjer Sverige EU:s utbildnings- och träningsinsats EUTM Mali i Koulikoro, med åtta officerare.

– Säkerhetssituationen i Mali är utmanande och föränderlig vilket kräver en ständig anpassning av våra resurser och arbetsmetoder, säger ÖB.

– Den multinationella specialförbandsinsatsen Task Force Takuba är ett viktigt komplement till Minusma-insatsen samt EUTM Mali-insatsen. De olika insatserna har olika mandat, uppgifter och struktur men strävar mot samma mål – att öka säkerheten i det utsatta Mali.

Den röda sanden yr när vi landar i Ménaka. ÖB möts av den franska generalen Laurent Michon, chef över Barkhane-insatsen, som Task Force Takuba är en del av. På plats är även den kommande svenska chefen för Task Force Takuba. Han ska samma kväll ta över kommandot från franska brigadgeneralen Philippe Landicheff.



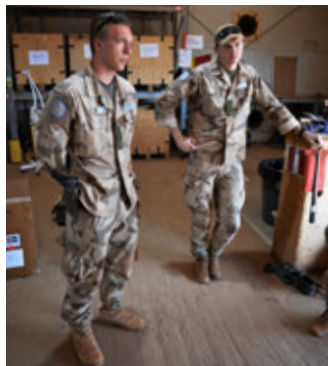
ÖB under inflygning
mot Ménaka för besök
på den multinationella
specialförbandsinsatsen Task
force Takuba.



Sjuksköterskan Pia Thörn och läkaren Victoria Belin Benning visar den svenska blodbanken på Camp Estelle för ÖB.



Helikopter 16 Blackhawk används av det svenska truppbidraget Task Force Takuba-insatsen i Mali.



Anton Andersson, förrådschef, och Victor Olsson, logistiksoldat i Mali 14.

Såväl General Michon som den avgående Takubachefen berömmar de svenska soldaterna. Micael Bydén bekräftar denna bild från samtliga möten han genomför under besöket i Mali.

– Så ser återkopplingen från samtliga samarbetspartners ut – den är entydigt positiv. De svenska förbanden levererar på hög nivå trots krävande förhållanden.

När våra två Blackhawk landar på Gaos flygplats dagen efter möts vi av överstelöjtnant Dennis Löfvenborg, chef för den svenska kontingenten Mali 14 i Minusma. Mali 14 är den svenska styrkan som

”Återkopplingen från samtliga samarbetspartners är entydigt positiv – de svenska förbanden levererar på hög nivå trots de krävande förhållandena.”

opererar enligt FN:s koncept benämnt Mobile Task Force, det vill säga mobila insatsstyrkor. Dennis Löfvenborg presenterar de större operationerna som kontingenten genomfört. Dragningen följs

av diskussion kring utmaningarna som finns i insatsområdet och i Mali i stort.

På den efterföljande rundvandringen på Camp Estelle, som den svenska campen heter och som är en del av den större tyska campen Camp Castor, besöker vi huvudförrådet, reparationsgruppen och sjukvårdsinrättningen. Den högste ansvarige läkaren där, Victoria Belin Benninge, och hennes kollega sjuksköterskan Pia Thörn möter upp i det luftkonditionerade tältet. Ur en stor kyl plockar Pia ut en påse blod.

– Svenskt blod. Detta var räddningen för de tyska



Den svenska FN-campen Estelle ligger inne på den större, tyska campen Camp Castor.



Minnesmärke över stupad personal på den stora FN-campen i Bamako.



Chefen för Mali 14, överstelöjtnant Dennis Löfvenborg, visar runt på Camp Estelle och Camp Castor i Gao.

soldaterna som utsattes för en självmordsbombare på mid-sommarafton, berättar hon.

Blodet i kylan kommer från de svenska soldaterna i Gao. De tappas på blod med jämna mellanrum, vilket gör att inget blod behöver flygas in utifrån. Modellen kallas Walking Blood Bank.

STOLT ÖB

UNDER RESAN TRÄFFAR ÖB och hans delegation FN:s särskilda sändebud i Mali, El-Ghassim Wane, Minusmas tjänsteförrättande styrkechef Paul N'diaye, och den svenska ambassadören Kristina Kühnel. Det utannonserade valet i fe-

”Det är viktigt att komma ut och se verkligheten på plats och få höra om vardagen, både från egna soldater och från våra internationella samarbetspartners.”

bruari 2022 är en av punkterna som diskuteras. Besök och en övernattning på logistikcentrat NSE, National Support Element, i Bamako hinns också med. Tyvärr uteblir besöket till EUTM Mali-insatsen i Kouliko-

ro denna gång, men ÖB hinner träffa EUTM Malis chef, Jochen Deuer.

När flyget lämnar värmen för ett novemberkallt Arlanda är ÖB nöjd med besöket i Mali – hans första sedan pandemin slog till.

– Det är viktigt att komma ut och se verkligheten på plats och få höra om vardagen, både från egna soldater och från våra internationella samarbetspartners.

– För mig är det klart att våra förband i Mali genomgående håller en hög nivå. Jag lämnar Mali mycket stolt över de soldater och chefer jag mött under resan. ◀



RAKETARTILLERI PÅ GOTLAND

EN BLÅSIG LÖRDAGSMORGN i oktober landade två Hercules-plan, ett svenskt och ett amerikanskt, på en vägbas på Gotland. Ur rampen på det amerikanska planet rullade strax ett raketartilleri med en alldeles särskild förmåga. Vapnet, M142 Himars (High Mobility Artillery Rocket System), kan bekämpa mål på så långt avstånd som 30 mil.

Inom några få minuter var systemet på plats och redo att aktiveras. Därefter lastades det om till det svenska planet och flögs till skjutfältet Vidsel i Norrbotten, för övningens avslutande skarpskjutning. ◀

Text **Linus Ehn/Leds Komm**

Foto **Sgt. Patrik Orcutt/US Army**



MAKTENS BES

Text **Camilla Huldt/Livgardet** Foto **Louise Stagling/Livgardet**



KYDDARE

För första gången på många år genomförde Livgardets livbataljon i början av oktober en krigsförbandsövning med hela förbandets krigsorganisation. Slutmålet var att öva skydd av riksdagskvarterens byggnader vid både storskalig terrorism och i krig.

DET ÄR KVÄLL när övningsmomentet börjar. Bataljonen befinner sig mitt i hjärtat av Stockholm, utanför riksdagshuset. Plötsligt får en av soldaterna syn på ett mörkt fordon. Föraren blir anvisad att parkera utanför avspärningarna. Ordern är tydlig: "kliv ur fordonet, öppna dörrarna och bakluckan". Föraren gör motvilligt som han blir tillsagd och soldaterna börjar systematiskt söka igenom fordonet. De letar efter vapen, hemgjorda bomber eller andra misstänkta föremål som kan utgöra fara.

Föraren är märkbart nervös och börjar snart ifrågasätta genomsökandet. Han gör motstånd och försöker prata sig ur situationen. Soldaterna fortsätter oberörda att uträtta sitt jobb. Efter en skyddsvisitation blir mannen bortförd och soldaterna upptäcker sprängämnen i fordonet. Fyndet gör att de måste agera snabbt. Nu gäller det att söka skydd. De lämnar området springandes i låga ställningar, och i skyddet från en intilliggande byggnad lägger de upp en plan och börjar sedan agera på situationen.

ESKALERANDE UTVECKLING

– SOLDATERNA LÖSTE uppgiften jättebra och det var en bekräftelse på att de värnpliktiga har fått en bra grundutbildning och tillämpar sina kunskaper på önskvärt sätt. Tack vare deras agerande avväjdes hotet,



ÖVNING

som plutonchef blir jag stolt, kommenterar Emma Karlsson.

Övningsmomenten i Stockholm var uppbyggda kring ett fredsscenario, men hela övningen byggde på en eskalerande händelseutveckling. Uppgifterna handlade om allt från att skydda och bevaka vid till exempel terrordåd, till att bekämpa en beväpnad motståndare som olovligen befinner sig i Sverige.

– Genom att bygga upp övningen på det sättet ger vi soldaterna de bästa förutsättningarna att träna och verka på hela konfliktskalan. De får lära sig lösa sina uppgifter på bästa möjliga sätt både i fred, kris och krig, säger övningsledare Stefan Appehl.

För att nå övningsmålen och öka förmågan att verka i hemmamiljön Stockholm, inleddes övningen i markstridsskolans övningsanläggning för strid i bebyggelse, som ligger i Kvarn, Östergötland. Det är en av världens främsta anläggningar i sitt slag, där soldaterna lär sig förstå terrängen och hantera de utmaningar som finns i tätbebyggda områden.

– Livbataljonen är ett renodlat stockholmsförband. Vår

”Livbataljonen är ett stockholmsförband. Vår stridsmiljö är storstaden och att träna strid i bebyggelse är därför viktigt för oss.”

huvuduppgift finns i centrala Stockholm. Vår stridsmiljö är storstaden och att träna strid i bebyggelse är därför viktigt för oss. Vi kan självklart verka utanför Stockholm, i skog och täckt terräng, men vi tränar primärt för att uppträda i stadsterrängen, säger Stefan Appehl.

UTMANANDE STADSMILJÖ

DET FINNS MÅNGA utmaningar med att strida i stadsmiljöer. Exempelvis är det svårt att få en bra överblick över situationer och händelser. Soldater försvinner in i byggnader, rum och korridorer och det går inte alltid att se varandra, förklarar han.

– Inne i byggnaderna kan det dessutom vara både mörkt, trångt och rökigt. Anfallstempot är högre eftersom stridsavståndet är kortare.

Vid strid i skogsterräng är det vanligtvis några hundra meters avstånd till motståndaren. I strid i bebyggelse kan det handla om så korta avstånd som tio

meter. Det här gör att soldaterna måste vara extra uppmärksamma, ha en väl utvecklad reaktionsförmåga och kunna fatta snabba beslut.

– Det är en svår uppgift och den kan snabbt bli farlig, säger Stefan Appehl.

Under den elva dagar långa övningen hade bataljonen möjlighet att öva med nästan hela Livgardets krigsorganisation.

– Att få öva på den här nivån är avgörande för att vi ska kunna bibehålla och öka vår förmåga. ◀

LIVBATALJONEN ...

» är det insatsförband som vid kris och krig förstärker skyddet av Sveriges och Försvarsmaktens ledning samt viktiga objekt och byggnader i och omkring huvudstaden.

» ansvarar också för den statsceremoniella verksamheten inom Försvarsmakten och skyddar de Kungliga slotten.



Försvarsministern besökte övningen och pratade bland annat med värnpliktiga.





Styrkan på plats utanför Riksplan har upprättat vägsärrar och posteringar. De bevakar och patrullerar området och kontrollerar alla fordon och människor som vill passera.



Veckan innan genomförde soldaterna parad i samma kvarter. Nu befinner de sig på samma plats men björnskinnsmössan är utbytt mot stridsutrustning.



Soldaterna visiterar obehöriga som vill passera, och agerar när de upptäcker något misstänkt, såsom sprängämnen eller vapen.

2021 I BILDER

JANUARI

LIVGARDET OCH ARMÉN 500 ÅR

Livgardets chef överste Stefan Nacksten höll ett tal i Gustaf Adolfsparken i Stockholm på Livgardet och arméns födelsedag, den 14 januari. Denna dag år 1521 valdes 16 dalkarlar ut som vakt åt den blivande konungen, Gustav Eriksson Vasa.

ÅRET HAR PRÄGLATS AV SKARP VERKSAMHET, ÖVNINGAR OCH INTE MINST TILLVÄXT. PANDEMIN FORTSATTE ATT PRÖVA FÖRSVARSMAKTENS FÖRMÅGA LIKSOM EN ALLT MER OROLIG OMVÄRLD. TROTS PÅTAGLIGA UTMANINGAR, INTE MINST I SAMBAND MED UTVECKLINGEN I AFGHANISTAN, HAR ORGANISATIONEN GÅNG PÅ GÅNG VISAT SIG ROBUST OCH HANDLINGSKRAFTIG.

*Text Henrik Lundqvist Rådmark/
Leds Komm*



PETER ENGMAN/FÖRSVARSMAKTEN



SVANTE RINALDER/FÖRSVARSMAKTEN



FEBRUARI GRÄNSÖVERVAKNING MOT NORGE

I kampen mot coronaviruset bidrog Försvarsmakten med övervakning av gränsen mot Norge. Totalt deltog 175 personer vid gränsövergångarna i Värmland och Dalarna.

FEBRUARI

SVENSKT SPECIALFÖRBAND TILL MALI

Det svenska bidraget till den multinationella, franskledda specialförbandsstyrkan Task Force Takuba anlände till Mali i februari. Som mest består det svenska deltagandet av 150 soldater. Bilden visar franska kollegor.



2021 I BILDER

EMA/FRANSKA FÖRSVARSMAKTENS HÖGKVARTER

FEBRUARI

FÖRSTA KVINNliga VAKTAVLÖSNINGEN

Försvarsmakten har ansvarat för vakthållningen vid Stockholms slott i 500 år. Onsdagen den 24 februari var första gången två kvinnliga majorer avlöste varandra på yttre borggården.



FÖRSVARSMAKTEN



FLYGVAPNET



ANTONIA SEHLSTEDT/FÖRSVARSMAKTEN

MARS

SAMÖVNING MED USA

I mars övade flygvapnet och stödjande markförband tillsammans med amerikanskt bombflyg. Bland annat eskorterades B1-B

Lancer-plan av Jas 39 Gripen i svenskt luftrum. Även markmålsbekämpning övades.

MARS

CHEFEN UTSEDD TILL ÅRETS CHEF

Överbefälhavare Micael Bydén är Årets chef 2021, enligt tidningen Chef.

ANTONIA SEHLSTEDT/STRIDSFOTO



RSHO

MAJ

BEREDSKAPSKONTROLL I OSKARSHAMN OCH PÅ GOTLAND

Under en oanmäld beredskapskontroll fick Södra militärregionen order om att leda en tillfälligt sammansatt stridsgrupp i syfte att skydda Oskarshamns hamn och omgivningarna för att säkra 181:a pansarbataljonens transport till Gotland.

BEZAV MAHMOD/STRIDSFOTO



MAJ

FLAGGAN HALAS I AFGHANISTAN

Lördag den 15 maj genomfördes en historisk flaggceremoni i Kabul, när den svenska flaggan halades efter nästan 20 års närvaro av Försvarsmakten i Afghanistan. Den 27 maj genomfördes medaljceremoni på Ing 2 för insatsens sista förband, då bland andra överbefälhavare Micael Bydén deltog.

JULI

SVENSKA SOLDATER I TÄTEN UNDER FRANKRIKES NATIONALDAG

Frankrikes nationaldag den 14 juli högtidlighålls med en militärparad längs Champs Élysées. I år gick svenska soldater först – detta som tack för deras insatser i Mali.



ERIC CADICOU/ÉTAT-MAJOR DES ARMÉES

AXEL ÖBERG/STRIDSFOTO

ALEXANDER GUSTAVSSON/STRIDSFOTO



AUGUSTI

EVAKUERINGEN FRÅN KABUL

Evakueringen av svenska medborgare och tidigare lokalanställda ut ur Afghanistan inleddes den 22 augusti, då Försvarmaktens första transportflygplan landade på Kabul international Airport. Över 1 150 personer evakuerades under operationen.



AUGUSTI

BEREDSKAP PÅ GOTLAND

Försvarmakten genomförde en anpassning av beredskapen som ett svar på ökad militär aktivitet i sydöstra Östersjön.



SEPTEMBER

2 000 DELTOG I MARINÖVNINGEN NOCO

Den internationella marinövningen Northern Coasts i södra Östersjön leddes i år av Sverige. 2 000 deltagare från 15 nationer övade under två veckor för att stärka förmågan till gemensamt försvar.

OKTOBER

VÄRLDSMÄSTARE I SPANIEN

Safat, Swedish Armed Forces Adventure Team, Försvarsmaktens eget elitlag i multisport vann VM i Spanien, något de drömt om och tränat för under flera år.





JIMMY CROONA/FÖRSVARSMAKTEN

OKTOBER**FYRA NYA REGEMENTEN – SKA BLI SEX**

Fyra nya regementen har återetablerats under hösten: K 4 i Arvidsjaur, Amf 4 i Göteborg, I 13 i Falun och F 16 i Uppsala. I början av januari klipps bandet även för I 21 i Sollefteå och senare även A 9 i Kristinehamn.



ANTON THORSTENSSON





OKTOBER

AMERIKANSKT RAKETARTILLERI PÅ GOTLAND

Ett svenskt och ett amerikanskt Herculesplan landade på en vägbas nära Bro på Gotland, varpå raketartillerisystemet Himars lastades ur och aktiverades. Övningen var ännu ett exempel på samarbetet mellan svenska och amerikanska specialförband.



2021 I BILDER

OKTOBER

MASSIV MARINÖVNING

Den 18–28 oktober genomfördes marinövningen Swenex-21 (Swedish Naval Exercise) där samtliga marina förband deltog, samt åtta fartyg från Finland.



MICHAELA LINGE/FÖRSVARSMAKTEN



FOTO SGT. PATRIK ÖRCUTT/US ARMY



2021 I BILDER

OKTOBER

STOLTENBERG PÅ BERGA

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg, Sverige och Finlands försvarsministrar och ambassadörer från Nordatlantiska rådet följde under en dag svenska och finska fartyg när de övade gemensam sjömålsstrid i övningen Swenex.

OKTOBER

SEX DYGNIS LUFTDRAMA

Under Luftförsvarsövning 21 övade flygvapnet tillsammans med andra, i luften och på marken, under sex dygn för att stärka luftstridskrafternas förmåga.



JOEL THUNGREN/STRIDSFOTOAND

JESPER SUNDSTRÖM/FÖRSVARSMAKTEN

NOVEMBER

EPOKSKAPANDE PATRIOT

Torsdagen den 18 november levererades den första av fyra eldenheter av typen Patriot, ett amerikanskt robotsystem, till Lv6 i Halmstad. Systemet – luftvärnssystem 103 (LvS 103) – ger möjlighet att bekämpa robot- och flygangrepp på långa avstånd och ger därmed Sverige en förmåga som tidigare saknats.



JOEL THUNGREN/STRIDSFOTO



FLYGDRAMA

Text **Kristoffer Olofsson/Lss**

Fredrik Juhlin, chef för 211:e stridsflygdivisionen, gör sig redo för ett flygpass som motståndare under övningen.

I SYD

**UNDER LUFTFÖRSVARÖVNING 21
ÖVADE FLYGVAPNET
TILLSAMMANS MED ANDRA I
LUFTEN OCH PÅ MARKEN UNDER
SEX DYGN, I SYFTE ATT STÄRKA
LUFTSTRIDSKRAFTERNAS
FÖRMÅGA.**



ETT SKOGSOMRÅDE någonstans i Sverige rör sig en grupp soldater fram med försiktiga steg. De stannar upp, lyssnar, spanar och söker av terrängen. I täten går hundföraren Carl med sin hund Försvarsmaktens Nicky i ett sträckt koppel. Nicky uppfattar sådant som undgår övriga i gruppen, hon kan till

och med se bakåt i tiden med hjälp av sitt starka luktsinne. Hon är gruppens främsta sensor i sökandet efter fienden som de vet har rört sig i området. Stridskontakt kan uppstå när som helst.

Gruppen tillhör 1614:e Stril-försvarskompaniet vars uppgift är att bevaka och försvara bataljonens fasta anläggningar

och rörliga system. Systemen är avgörande för att 161:a stridslednings- och luftbevakningsbataljonen ska kunna lösa sin primära uppgift – att bevaka luftrummet samt stridsleda och samordna våra luftstridskrafter.

Denna uppgift löste de även under Luftförsvarsövning 2021, som pågick mellan



KRISTOFFER OLOFSSON/FÖRSVARSMAKTEN



Finsk BAE Hawk-flygplan övar i Sverige under Luftförsvarsövning 21.

CAPT OSKARI TÄHTINEN/FINNISH AIRFORCE

OVAN: Hundföraren Carl och hunden FM Nicky spårar i terrängen. "Det har varit en mycket bra övning för oss. Våra motståndare har spelats av soldater från brigadspaningskompaniet vid Skaraborgs regemente vilket skapat väldigt realistiska moment", säger hundföraren Carl.



JONAS HOLMBERG/FÖRSVARSMAKTEN

Pilot tar sin plats i Jas 39 Gripen.

den 21 och 27 oktober. Fokus under hela övningen låg på den taktiska ledningen av luftstridskrafternas förmåga till nationellt försvar av Sverige. Stora delar av det svenska flygvapnet var, tillsammans med Finland, involverade i övningen som genomfördes på flera olika platser i landet, framförallt i de södra delarna av Sverige.

– Det var en speciell övning i och med att det var en tillämpad övning över flera dygn. Det är vi som flygvapen ensam i Europa om att göra, och det ger oss möjlighet att öva en bredd och öka vår förmåga till taktisk ledning av luftstridskrafterna, säger flygvapenchef Carl-Johan Edström.

Att övningen var tillämpad innebar att övningsscenarioet delvis styrdes av hur de olika uppgifterna i övningen löstes. Normalt görs övningar av den här kalibern momentvis, med

pauser och utvärderingar mellan olika moment.

MOTSTÅNDARE FRÅN UPPSALA OCH VISBY

I UPPSALA HAR temperaturen krupit upp strax över nollstrecket när klargöringspersonalen från 31:a flygunderhållskompaniet gör sina kontroller före flygning. Strax anländer stridspiloterna från 211:e stridsflygdivisionen och ytterligare funktionskontroller genomförs. Snart är piloterna redo att lyfta från Uppsala garnison och ta sig ner till luftområdet i södra Sverige – spelplatsen för luftstriden under övningen.

Samtidigt på Visby bryts den klara kalla gotländska oktobervinden av värmen från en nyss startad Gripen-motor. Piloterna från 71:a stridsflygdivisionen gör sig redo att göra det så svårt som möjligt för

sina kollegor vars uppgift är att försvara Sverige.

Piloterna som utgick från Uppsala och Visby hade en något annorlunda uppgift under övningen, de agerade nämligen motståndare – röd sida – till sina kollegor på de övriga divisionerna. Detta innebar exempelvis att de kunde få i uppgift att spela ett flygplan av annan typ eller modell än det de faktiskt flyger.

– Vi blir tilldelade en viss profil kopplat till ett särskilt uppdrag. Det kan vara att vi ska agera attackflyg, jaktflyg eller något annat. Detta sätter sedan gränser för exempelvis hur långt vi kan skjuta med våra robotar eller i vilka hastigheter vi kan flyga och manövrera.

– Det innebar även att vi diktade villkoren på ett annat sätt än om vi hade tillhört den försvarande sidan, som hela tiden måste agera på det vi gör,



I Visby baserade 71:a stridsflygdivisionen tillsammans med finska Hawk-plan där de agerade motståndare under övningen.



Ett moment under övningen var att F 17 utsattes för bombningar vilket resulterade i masskadeutfall. Här deltog bland annat en kirurgtropp från Försvarsmedicinskt centrum.

JOAKIM VIDGREN/FÖRSVARSMAKTEN



JOAKIM VIDGREN/FÖRSVARSMAKTEN

Militär sjukvårdare och civil räddningspersonal bär en skadad från haveriplatsen i samband med ett övat masskademoment.

NEDAN: Helikopter 15 övade både i sjöoperativ (grå) och markoperativ (grön) version.



LASSE JANSSON/FÖRSVARSMAKTEN

NEDAN: Transporter av personal och materiel skedde inte bara i luften utan även på marken med fordon och tåg.



JESPER SUNDSTRÖM/FÖRSVARSMAKTEN

säger Fredrik Juhlin, chef för 211:e stridsflygdivisionen.

På den blå sidan har Blekinge flygflottilj F 17 precis ombaserat till den civila flygplatsen i Kalmar. Ombasering innebär att man flyttar flygplan, materiel och personal till reservbaser, civila flygplatser eller landsvägar.

– Det är första gången jag är här i Kalmar och klargör. Det har gått bra. Den största skillnaden är att det inte är lika förberett på platsen när det kommer till tankning och så vidare. Men man hittar lösningar, säger Ebba Thulin, hjälpmekaniker på F 17.

Detta, att flygvapnets flottiljer under dygnets alla timmar och från flera olika platser, kan ladda och tanka flygplan för att få upp dem i luften igen är en viktig del i ett effektivt luftförsvar.

GEMENSAM SJÖMÅLSSTRID

FLYGVAPNET ÖVADE ÄVEN gemensam sjömålsstrid med marinen. Stridspiloten med callsign "Payne" från F 17 beskriver ett av uppdragen där de skulle

bekämpa en stor grupp fartyg på väg västerut i Östersjön, vilka man misstänkte hade för avsikt att landsätta trupp på den svenska östkusten.

Efter att ha planerat företaget noggrant lättade en grupp om fyra Gripen-plan från marken med sjömålsrobotar hängande under vingarna. De flög ut så snabbt och lågt de kunde över Östersjön, under motståndarens radartäckning. Samtidigt såg de sina kollegor

rotechef om flygplanet från attack- till jaktroll, tänder full EBK (efterbrännkammare) och stiger så snabbt det bara går för att understödja våra systerförband som är i fullskalig luftstrid.

– Gemensamt lyckas vi slå oss ur striden utan några egna förluster i gruppen och återvända till landningsbasen. Resultatet, "god verkan i målet", innebär att flertalet av fiendens fartyg nedkämpa-

"Gemensamt lyckas vi slå oss ur striden utan några egna förluster i gruppen och återvända till landningsbanan."

engagera och mota bort fienden i lufthavet ovanför dem vilket skapade fri lejd. Snart kom kommandot om att avfyra sjömålsrobotarna.

– När robotarna väl är i luften vänder vi för att undvika bekämpning från motståndaren. Samtidigt ser vi att de andra håller på att tappa övertaget i luftkriget. Med ett knapptryck ställer jag och min

des och resterande del är inte längre under gång västerut, berättar "Payne".

Klockan 12.00 den 27 oktober avslutades Luftförsvarsövning 2021.

– Det har varit en viktig övning. Tillsammans har vi skapat en taktisk överlägsenhet som vi ska bygga vidare på, säger flygvapenchef Carl-Johan Edström. ◀

NEDAN: Soldater ur 1614:e Strilförsvarskompaniet söker av terrängen.



KRISTOFFER OLOFSSON/FÖRSVARSMAKTEN



KRISTOFFER OLOFSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Flygtekniker och flygmekaniker från 31:a flygunderhållskompaniet genomför åtgärder före flygning vid Uppsala flygplats.

TILLSAMMANS TILL HAVS

HÖSTEN 2021 HAR VARIT INTENSIV FÖR MARINEN. ÖVNINGAR OCH BEREDSKAPSKONTROLLER HAR AVLÖST VARANDRA I ETT JÄMNT FLÖDE. SWENEX21 VAR ÅRETS SISTA STORA ÖVNING DÄR ÄVEN FLYGVAPNET, KUSTBEVAKNINGEN OCH FINLÄNDSKA MARINEN DELTOG. EN ÖVNING DÄR 2 200 SOLDATER OCH SJÖMÄN FOKUSERADE PÅ FÖRSVARET AV DET EGNA TERRITORIET OCH SVENSKA INTRESSEN.

Text *Michaela Linge/Sjöstridsskolan*

HAMNAR OCH TRÅNGA passager till och från vårt inlandhav måste hållas öppna för att sjöfartens transporter ska kunna leverera viktiga varor och förnödenheter.

I det scenario som låg till grund för Swenex 21 var motståndare på väg att ta kontroll över strategiskt viktiga havs- och landområden. I syfte att förhindra detta övades två större operationstyper, sjöfartsskydd och kustförsvär. Den förra syftar till att trygga den civila sjöfarten och skapa förutsättningar för att marinens egna förband ska kunna agera i en säker omgivning.

En kustförsvarsoperation innebär att en angripare tidigt möts av flera av Försvarsmaktens förmågor. Längst ute till havs av ubåt, därefter ytstridsfartyg och stridsflyg. Längre in finns amfibiestyrkor med sjömålsrobotar och minor.

– Genom stora övningar som den här och våra internationella samarbeten lägger vi grunden till stabilitet och säkerhet i vårt närområde. Med välutbildad personal kan marinen vidmakthålla den ständigt pågående sjöövervakningen och upprätthålla den insatsberedskap som krävs, säger övningsledare Anders Enström, ställföreträdande chef på Sjöstridsskolan.

KUSTBEVAKNINGEN DELTOG

FLERA AV ÅRETS övningar har inbegripit nära samarbete med såväl andra stridskrafter som myndigheter och länder och så har skett även under

MAJA HANSSON/FÖRSVARSMAKTEN



Delar av robotsystem 17 bärs i land.

Swenex 21. Det var inte av en slump som denna genomfördes samtidigt som Luftförsvärsövning 21. Flera gemensamma moment var inplanerade och övningsledningen för marinen grupperade för första gången tillsammans med flygvapnet

på Ärna flygbas i Uppsala.

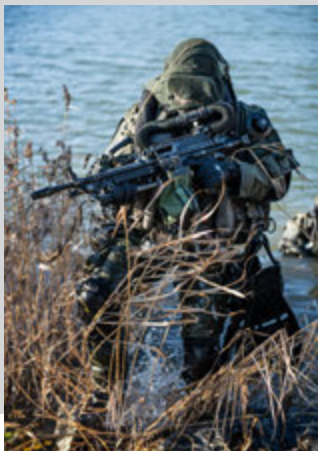
Även Kustbevakningen samövar regelbundet med marinen då det är viktigt att de kan upprätthålla sina samhällsfunktioner i såväl fredstid som under höjd beredskap eller vid ett väpnat angrepp.

Finland är sedan några år tillbaka mer eller mindre stående deltagare även i nationella övningar. Under Swenex 21 deltog Finland med sju fartyg vilka tillsammans med de svenska fartygen utgjorde gemensamma stridsgrupper under svensk ledning.

Det finsk-svenska samarbetet påbörjades 2014 med ett samförståndsavtal i syftet att skapa kontinuitet, förutsägbarhet och långsiktighet i försvarssamarbetet länderna emellan.

På den marina sidan är den långsiktiga målsättningen att genomföra gemensamma militära operationer, integrera varandras förmågor och ställa egna enheter under den andres ledning. ◀

MAJA HANSSON/FÖRSVARSMAKTEN



OVAN: Attackdykare. NEDAN: HMS Helsingborg.



AXEL ÖBERG/STRIDSFOTO



JOAKIM NORSTRAND/FÖRSVARSMAKTEN

Sjukvårdskedjan testades i sin helhet under övningen. Från personskada ombord till transport till sjukhus.

HÖGER: Det finländska stödfartyget Louhi bunkrar svensk stridsbåt under Swenex 21.



CAROLINA LORENTZSON-NILSSON/FÖRSVARSMAKTEN



CAROLINA LORENTZSON-NILSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Förnödenheter levereras till marinens enheter.

REDO PÅ TRE TIMMAR

Torsdagen den 21 oktober genomförde Södra militärregionen en oannonserad beredskapskontroll.

HEMVÄRNS- OCH arméförband fick i uppgift att genomföra en gemensam insats tillsammans med flygvapnet.

Insatsen gick ut på att förstöra vissa objekt i Trelleborgs hamn för en tänkbar invasionsstyrka. Förbanden på marken var på plats inom tre tim-

mar för att leda in attackflyg, som simulerat bombade angivna mål i hamnen från långt avstånd.

– Beredskapskontrollen har visat på vår förmåga att snabbt och effektivt nå verkan mot ett hot genom att kombinera olika förband och förmågor. Jag är mycket nöjd med resultatet, säger insatschef Michael Claesson. ◀

Text Försvarsmakten

*Foto Bezav Mahmod/
Stridsfotoavd*



UTBILDNING

A full-page photograph of a man, Stefan Forsgren, skiing down a snowy mountain slope. He is wearing a white snow suit, a black beanie, and sunglasses. He is holding ski poles and has a focused expression. The background shows a snowy landscape with some evergreen trees.

Fanjunkare Stefan Forsgren från Försvarsmedicinskt centrum var en av alla elever på kursen. "Det är en bra mix av deltagare. Armén, flygvapnet och marinen är representerade vilket gör att man ser för- och nackdelar i de olika vapenslagen", säger han.

BERGSÄKRA.. BEFÄL

Allt fler svenska och utländska officerare går fjällinstruktörskursen hos Försvarsmaktens vinterenhet i Arvidsjaur. Den är nämligen ett krav för att få leda förband på fjället – något som blir allt viktigare inte minst när spänningarna kring Arktis växer.

Text & foto David Carr och David Kristiansen/Norrbottens regemente

UTBILDNING

DET TRÄDLÖSA fjället tar ofta andan ur förstagångsbesökare där det tornar upp sig mitt i skogsbältet, bara en kvarts bilfärd från kasernområdet i Arvidsjaur. Lågfjället heter Vittjåkk, och även om det är långt från den egentliga skandinaviska fjällkedjan är platsen perfekt för fjällinstruktörskursens moment om grunderna om kalfjället. Här kan övningar ske under kontrollerade förhållanden innan kursen fortsätter med ökad svårighetsgrad i högalpin miljö i Kirunafjällen.

Ett otränat öga ser i dag kanske bara en vacker dag på fjället med gassande sol. Men de drygt 20 deltagarna som är här vet att skönheten är förrädisk. Den starka solen förstärks i snöns reflektioner och vatten och solkräm med skyddsfaktor 50 blir snabbt hårdvaluta.

NÖDBIVACK KAN RÄDDA LIV

KURSDELTAGARNA BÖRJAR dagen med att studera en nödbivack mitt på kalfjället. Med spade, skidor och vindsäck visar instruktören, kapten Daniel Lindman, hur denna potentiella livräddare ska utformas.

– Det finns lärdomar att dra av den mest dödliga fjällolyckan i Sverige, Anarisolyckan 1978. Den orsakades bland annat av en bristande utformning av nödbivacken.

– Ni måste ha minst 150 centimeters snödjup för att kunna gräva ett ordentligt skydd från vädret, säger han under genomgången.

Det tar flera år att utbilda en fjällinstruktör. Den här kursen är det sista steget i utbildningsresan för ett 20-tal nya instruktörer som framöver kommer att kunna leda sina

förband på kalfjäll, både i snö- och barmarksförhållanden. En utbildad fjällinstruktör får också utbilda andra i den grundläggande fjällsäkerhetsutbildningen.

En av deltagarna är fanjunkare Stefan Forsgren, säkerhetsmaterielofficer på Försvarsmedicincentrum i Göteborg. Till vardags arbetar han som chef på Helikopter 16 Black Hawk, med fokus på överlevnad inom flygvapnet och nödevakuering av helikopterpersonal.

– Vi måste ha kalfjällskompetensen för att kunna bedriva verksamhet i fjällmiljö med våra flygande besättningar. Vi står också inför pensionsavgångar som gör att vi måste generationsväxla och där är jag en av dem som ska behålla kompetensen, säger Stefan Forsgren.

Forsgren är nöjd med utbildningen och känner sig starkt i rollen som instruktör.

– Man lär sig även av de utländska deltagarna. Framförallt är den stora bonusen att man får ett brett kontaktnät som man kan nyttja i många andra sammanhang efteråt.

UTLÖSER LAVIN

UNDER EFTERMIDDAGEN hörs plötsligt ett muller. Två kursdeltagare står i armkrok och hoppar på kanten av en hängdriva då en mindre lavin lossnar under deras fötter. Tack vare att eleverna är förankrade följer de inte med i snömassorna. De sitter fast i ett rep som i sin tur är knutet i ett skidankare under snön.

– Det är inte världens största lavin här. Men principen är densamma som i högalpin miljö, säger kapten Johan Larsson, kurschef.

En stor del av kursen handlar just om att hantera laviner,

Den lågalpina miljön kring Vittjåkk ligger i anslutning till Försvarsmaktens vinterenhet i Arvidsjaur. Det går fort att förflytta sig från kasern till fjäll.

En kursdeltagare från Arméns jägarbataljon tar sig upp på Vittjåkks topp.





Instruktören kapten Daniel Lindman
föreläsar vilka lärdomar som finns att dra
av den dödligaste fjällolyckan i Sverige –
Anarisolyckan i Jämtland 1978.





Det blir många timmar och höjdmeter
på turskidor för kursdeltagarna.





En dansk elev i stridspar med en svensk under utbildningen. Den internationella efterfrågan på kursen gör att kursen hålls på engelska.



Ett stridspar utlöser ett mindre snöskred.

"Kursens final utspelade sig i bästa tänkbara förhållanden ur ett övningsperspektiv: 20 meters sikt och flatljus."

som är en av fjällets stora faror. Kursdeltagarna utbildas efter Sveriges nationella utbildningsprogram för lavinutbildning och lavinkurser (Svelav) som utgör en standard i den civila världen.

– Det gör att Försvarsmakten har ett bra utbyte med de civila aktörerna då vi följer samma utbildningsnivåer. Dessutom får våra elever kompetenser som är användbara i det civila, säger Johan Larsson.

Kursens stora final utspelade sig i Kirunafjällen i bästa tänkbara förhållanden ur ett utbildningsperspektiv: 20 meters sikt och flatljus, som innebär att alla visuella referenser försvinner – man upplever en så kallad white-out.

De blivande fjällinstruktö-

rerna fick ansvara för ett stort lavinräddningsmoment och leda 25 underställda elever som genomförde grundkursen.

– Då ingår allt i räddningsarbetet från eftersök till medicinskt omhändertagande och

det är instruktörseleverna som ska leda detta, säger Johan Larsson.

Den som lär sig att leda förband i en högalpin vintermiljö får en bra bonus på köpet, påpekar den dåvarande chefen för Försvarsmaktens vinteren-



Kurschefen Johan Larsson är nöjd med årets genomförande av kursen.

het, överstelöjtnant Morgan Gustafsson.

– Då är den vanliga vintermiljön i skogen mycket enklare att bemästra. Om jag kan verka, förflytta och överleva i fjällterräng då kan jag det även i skogsterräng. ◀

KURS VARTANNAT ÅR

»» Brett innehåll.

Den tre veckor långa kursen innehåller allt från lavinräddning och navigering i dåligt väder till skidteknik.

»» Utländska deltagare.

Den är öppen för internationella elever, både amerikaner och danskar finns med, vilket gör att engelska är språket för utbildningen.

»» Behörighet för kalfjäll.

Kursen ger den kompetens som regelmässigt krävs för att få föra ett förband över kalfjäll.

»» Går vartannat år.

Ansökningsfönstret för fjällinstruktörskursen, eller fortsättningskurs instruktör fjällsäkerhet som den formellt kallas, öppnar i september

vartannat år. Ett krav för att antas är att den sökande har genomfört grundkurs fjällsäkerhet.

»» Markstridsskolan är ägare.

Fjällinstruktörskursen ägs av Markstridsskolan och arrangeras och genomförs av Försvarsmaktens vinterenhet.

FLYGBASJÄGARE



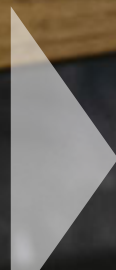
FLYGVAPNET HAR SINA EGNA MARKSTRIDSFÖRBAND FÖR SKYDD AV FARKOSTER, PERSONAL OCH BASERINGSPLATSER. DET MEST KVALIFICERADE ÄR FLYGBASJÄGARNA – SOM ÄR UNIKA I SIN MÅNGSIDIGHET.

Text Linus Ehn/Leds Komm Foto Bezav Mahmod/Stridsfotoavd

ALL KONST

FÖREGÅENDE SIDA: Flygbasjägarna använder flera specialiserade eldhandvapen. I förgrunden syns en AK 4D, en variant av den klassiska AK 4:an som uppgraderats med ny teleskopisk kolv, benstöd och ett nytt handskydd. Vapnet i förgrunden är försett med rödpunktssikte med förstoringssats samt en laserpekare. DENNA SIDA: Varje flygbasjägarpatrull har två sjukvårdare med särskild kompetens. De ska klara av att ge livsuppehållande behandling under längre tid.

.. NÄRER



FLYGBASJÄGARE

FLYGBASJÄGARNA ÄR ett förband som ska klara en lång rad uppgifter och det avspeglas i kompaniets lokaler på F 17-området i Ronneby. Här arbetar ett stort antal soldater och officerare, men ljudet av hundtassar mot det hårda golvet berättar att den här en-

heten har fyrfota hjälp när de nosar sig fram till uppgifternas lösning. Sexårige schäferhanen Jötto är en av flertalet tjänstehundar som ingår i Flygbasjägarkompaniet.

– Kärnan i kompaniet är patrullen, som består av sex personer och en hund. Vi använder oss av många sensorer,

men hunden har en oöverträffad förmåga. Hunden är den enda sensorn som kan se bakåt i tiden, säger ställföreträdande kompanichefen Emil. Flygbasjägarkompaniet bemannas av anställda soldater vars utbildning tar drygt två år. Deras huvuduppgift är att skydda mot hot på marken.



OVAN: Framme vid helikopterupphämningsplatsen gör sig patrullen redo att ilasta helikoptern. Om inte helikoptern kan landa kan personalen lyftas ut hängandes under helikoptern.

VÄNSTER: Maskeringen är viktig för att undgå upptäckt. Lövverket bryter de yttre konturerna. En nätsjal, en så kallad scrimnet, används tillsammans med hjälmunderlag och noggrann maskeringsmålning.



VÄNSTER: Flygbasjägarnas prickskyttar har deltagit i en rad internationella tävlingar i militärt prickskytte, och det med mycket goda resultat.

NEDAN: Flygbasjägare med AK 5C med en 40 mm granattillsats monterat under vapnet. Till GRT:n finns övningsgranat, spränggranat och pansarspränggranat. Granattillsatsen är amerikansk och kallas M203 där, den togs i bruk av USA:s väpnade styrkor redan 1969.



– Det var den ursprungliga uppgiften när flygbasjägarna grundades 1983. Denna uppgift har alltid varit huvudkärnan hos förbandet och överlevt omlokalisering av förbandet samt nedläggning av värnplikten. När vi sedan fått nya uppgifter så har vår intensiva utbildning gjort individerna och förbandet mottagliga för nya färdigheter

vilket idag gör oss till ett förband som högre chef kan lita på löser vilket uppdrag vi än blir satta att göra, säger Emil.

UNDSÄTTER PILOTER

KOMPANIET ÄR I dag en av Försvarsmaktens främsta resurs för undsättning av nödställd personal, så kallad personnel recovery. En patrull ska exem-

pelvis kunna hitta och undsätta piloter vars flygplan havererat eller skjutits ner. Detta ska kunna göras oavsett väder, terräng eller tid på dygnet.

– Vi kan hitta och undsätta egna och andra länders piloter och besättningar. Särskilt utbildade vid förbandet kan också leda undsättningsinsatser eller stödjande staber i den rollen.



FLYGBASJÄGARE



OVAN: Sjukvårdaren får släpa den skadade jägarsoldaten till en skyddad plats där en första bedömning kan göras. Ett rejält tag i stridsselens övre del och sedan är det bara att dra kamraten genom skogen. Samtliga i flygbasjägarnas patruller har sensorer av olika typer. På den skadades AK5a syns ett IRV-CQB sikte som ser värmesignaturer. Fram på vapnet sitter ett mörkerriktmedel.



VÄNSTER: Oftas löser flygbasjägarna sina uppgifter i patrull om sex personer och en hund. Därför måste patrullen ha hög färdighet i att lösa komplexa situationer på egen hand.



VÄNSTER: Patrullen använder olika typer av bårar. Den så kallade jägarbåren används när patrullen inte förväntat sig ett bårfall, och sätts ihop med slankor som man hugger eller plockar i naturen.

HÖGER: Sjukvårdarna inom kompaniet får mer avancerad utbildning och praktiserar också inom den civila sjukvården. Konceptet kallas prolonged field care och innebär att skadade kan vårdas en längre tid eftersom förbandet verkar under förhållanden där det inte går att räkna med att skadade kan transporteras till mer kvalificerad vård inom en timme.



Flygbasjägarna är unika i världen med att använda hunden i undsättningsoperationer.

Flygbasjägarnas patruller måste kunna ta sig fram i alla typer av terräng. Av den anledningen har de utbildning och utrustning för både firning från helikopter och bergsklättring vilket vittnar om lång utbildningstid i både barmark och arktiska förhållanden. Varje patrull har också två jägarsjukvårdare med särskild kompetens. De ska klara av att ge livsuppehållande behandling under längre tid.

En tredje huvuduppgift är

flygsäkring. Exempelvis kan en flygsäkringsstyrka användas för att skydda transportflyg eller helikopterförband när dessa genomför operationer i andra länder.

I dag har flygbasjägarna bara kontraktsanställda soldater. Från och med 2022 ska förbandet växa och få in och utbilda även värnpliktiga flygbasjägare. De kommer endast att utbildas i att skydda flygbasområdet mot fientliga specialförband. Det är vad utbildningstiden räcker till.

– Vi hoppas att de värnpliktiga flygbasjägarna även vill

fortsätta efter utbildningen genom att ta vidare anställning på kompaniet, säger ställföreträdande kompanichefen Emil. ◀

FAKTA

Flygbasjägarpatrull: Chef, ställföreträdande chef, hund, hundförare, två sjukvårdare, skarpskytt/sensor.

Prickskyttepatrull: Chef, prickskyttar som mestadels jobbar i par med en skytt och en observatör.

Patrullcheferna är specialistofficerare.



ARMÉNS TON

Text och foto **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**



VÄNSTER: Fredrik Dickfelt är en av kårens fem valthornister. HÖGER: "Konserter kan jämföras med en skjutvecka för ett stridande förband", säger musikdirektör Andreas Hanson. "Det är genom dem vi utvecklas musikaliskt"

ARMÉNS MUSIKKÅR ÄR DEN STÖRSTA AV FÖRSVARSMAKTENS TRE YRKESMUSIKKÅRER. OCH NORDENS STÖRSTA PROFESSIONELLA BLÅSORKESTER.

ANDREAS HANSON avbryter de lätta, dansande armrörelserna och höjer en hand. Genast tystnar musiken som nyss fyllt den ljusa, höga salen.

– Klarinetterna! Vid två takter efter bokstaven G kan ni spela ännu mjukare. Nästan så att ni försvinner. Diminuendo. Vi tar om från tre före G.

Så höjer han händerna, takt-pinnen i höger hand. Räknar in och får som genom en magisk rörelse ljud i orkestern igen. Snart fylls repetitionssalen åter av toner från klarinetter, flöjter, trumpeter, horn, kornetter, fagott och oboe, pukor ...

Tanken att vi befinner oss i ett kontorsindustriområde i Sollentuna utanför Stockholm känns främmande. Detta är betydligt enklare att greppa: orkestern i den aulastora salen är Nordens största professionella blåsorkester. Arméns musikkår. 53 musiker. Med uppdrag året runt, landet runt. Det rör sig om allt från parader och ceremonier – med Försvarsmakten, regeringen och hovet som uppdragsgivare – till konserter för allmänheten.

300 UPPDRAG

AV DET MILITÄRA märks föga i den nyrenoverade byggnaden som fram till för två år sedan var Snickers workwears huvudkontor. Alla som arbetar i Ar-

méns musikkår är civilanställda. Ändå, säger Matilda Larson som spelar trumpet och kornett, ”känner man sig absolut som en del av Försvarsmakten”.

– Vi framträder ju alltid i uniform och är ofta ute på regementen och i andra försvarsmakts-sammanhang. Och oavsett var och hur vi uppträder representerar vi alltid Försvarsmakten.

Ordet ofta är snarast en underdrift. Arméns musikkår har bara i år ungefär 300 uppdrag. Det låter förstås orimligt, men förklaras snart av Pontus Estling, klarinettist.

– Vi gör ofta flera uppdrag parallellt, i mindre grupper. Den här veckan går exempelvis några av oss spel på slottet, säger han och förklarar att det är ungefär som en vaktparad fast med bara trumma och jägarhorn.

Pontus behöver snart återvända till repetitionssalen där majoriteten av orkestern repeterar inför en mindre turné. I helgen ska de spela på Kungliga musikhögskolan, och därefter väntar spelningar i Växjö, Vara, och Lidköping. Musiken de ska spela har ingenting med militära traditioner att göra men är exempel på en bärande del i verksamheten, understryker musikdirektör Andreas Hanson som är orkesterns dirigent och konstnärlige ledare.

– Militärmusiken är kärnan och det som ger oss vårt existensberättigande. Men för att kunna utföra våra uppdrag på en så hög nivå som vi gör, behöver orkestern hela tiden utmanas och utvecklas genom att arbeta med en bredare repertoar, förklarar han.

BÖRJADE SOM VÄRNPLIKTIGA

ARMÉNS MUSIKKÅR ÄR i sin nuvarande form förhållandevis ung. Den bildades så sent som 2011, i samband med att värnplikten lades vilande.

Dessförinnan var det en orkester med 15 anställda musiker och resten värnpliktiga. Pontus gjorde värnplikten i kåren 1999, när den tillhörde P 10 i Strängnäs. Också Matilda började som värnpliktig, fast drygt tio år senare. Hon tillhörde den sista omgången värnpliktiga i Arméns musikkår och har varit engagerad i orkestern sedan dess.

Varför sökte du dig till hit?

– Det som lockar med blåsorkester är att man alltid får spela mycket och att det är väldigt varierat med en stor musikalisk bredd. Jag har också alltid känt en härlig gemenskap i de sammanhangen.

ÄVEN FOLKMUSIK

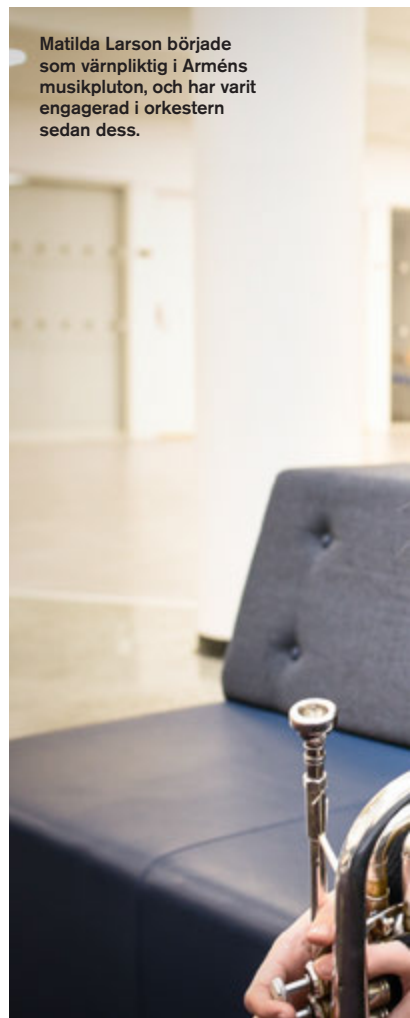
UTÖVER DET FAKTUM att orkestern är unik i att den representerar Försvarsmakten skiljer den sig också från civila orkestrar just genom den breda repertoaren, de skiftande typerna av uppdrag och inte minst mängden spelningar.

I förra veckan spelade en ensemble ur orkestern i samband med invigningen av Dalregementet I 13 i Falun. Då i fältuniform M/90, inomhus. Utöver traditionsenlig ceremoniell musik framfördes även spelmansmusik av musikkårens folkmusikensemble, på initiativ av Pontus som är riksspelman, och vid sidan av anställningen på AMK lärare på Kungliga Musikhögskolans institution för folkmusik.

Någon vecka tidigare spelade man i samband med avtackningen av generallöjtnant Dennis Gyllensporre, tidigare styrkechef för Minusma, på Karlbergs slott. Då bar musikerna sin vanliga uniform, Göta livgardes mörkblå paraduniform modell 1886, och spelade utomhus.

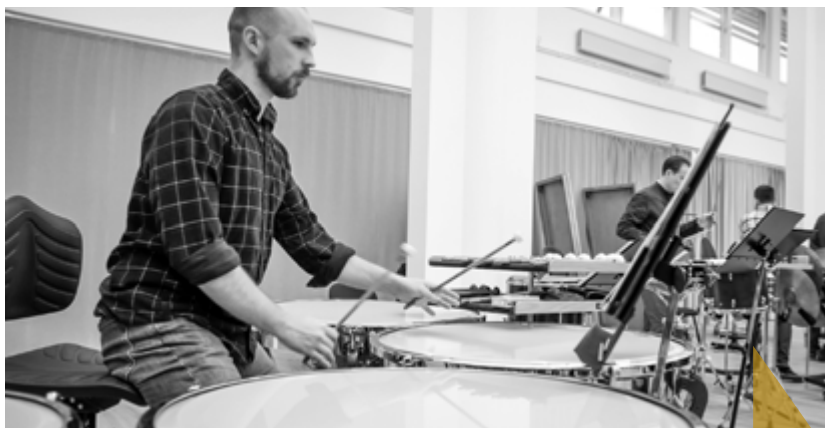
– Vi är väldigt flexibla och mobila. Ena dagen är vi fullstor orkester och ger konsert i Ber-

Matilda Larson började som värnpliktig i Arméns musikpluton, och har varit engagerad i orkestern sedan dess.



Arméns musikkår bedriver alltid skarp verksamhet. I förrådet finns gott om extra uniformspersedlar för alla eventualiteter.





Slagverkaren Kristoffer Linder gillar att få spela på platser över hela Sverige.



Stämningen i repetitionssalen är avspänd men ytterligt fokuserad. Dirigenten Andreas Hanson vet exakt hur han vill att orkestern ska låta – och förmedlar det med hög precision.



waldhallen och nästa kan vi stå på ett fält i grönkärlar och spela. På vintern kan det vara trumma och trumpet på slottet i snöstorm, berättar Pontus.

INGET NIO-TILL-FEM-JOBB

VARIATIONEN AV UPPDRAG är en av de saker som lockar både honom och Matilda. Klyschan ”ingen dag är den andra lik” ligger nära.

– Det är verkligen inget nio-till-fem jobb. Det är inte ovanligt att vi spelar på kvällar och helger, konstaterar Matilda.

Och det är inte ovanligt att musikerna får utstå väder och vind bortom vad en civil musiker behöver räkna med. Träblåsarna, det vill säga klarinetter, saxofoner, fagotter, oboer och flöjter, slipper visserligen spela i regn eftersom instrumenten inte trivs särskilt bra i väta. Men brassen, alltså mässingsmusikerna, och slagverkarna spelar i ur och skur.

Vid ett tillfälle, under en särskilt kall och snöig spelning i samband med ett jubileumsfirande på Livgardet, var kylan så hård att Matilda insåg att hon höll på att svimma efter att ha stått spelredo under närmare en timme. Men genom att sätta sig ner i snön återfick hon lite av kraften och kunde delta i framförandet.

Trots sådana tuffa situationer vill hon inte byta jobbet mot något annat. Och det handlar inte bara om variation, om att klara av utmaningar och om att få spela mycket. Det handlar också om samhörigheten med Försvarsmakten och dess betydelse för nationen Sverige.

VIKTIG KRAFT I OFRED

FÖR ÄVEN OM musikerna i Arméns musikkår inte strider med vapen och ammunition är deras bidrag fundamentalt för försvarsförmågan.

DET SÄGER ANDREAS HANSON,



Dirigents instruktioner noteras ofta direkt på notbladet.



Caroline Walldén roas av något musikdirektören just påtalat.



Pontus Estling i ett av övningsrummen.

som varit militär musikedirektör sedan 1997 och vars far och farfar också var engagerade i militärmusiken.

– Musiken är ju en sorts språk och alla tre [professionella] musikkårer har ju upplevt i Kosovo, Bosnien och Afghanistan – exempelvis – hur viktig musiken är när det är konflikt eller ofred på allvar. Människor stannar, lyssnar. Blir berörda. Det är en oerhörd kraft i det.

Ett annat skäl är den moralhöjande effekt som i synnerhet levande musik har. Det finns ju ett skäl till varför Försvarsmakten har fältartister, påpekar Andreas Hanson.

Och även om han avslutar sin tjänst den sista december ser han ljus på framtiden för Arméns musikkår och försvarsmusiken överlag.

– Jag tror att vi har en försvarsmaktsledning som utifrån

sina erfarenheter förstår och värderar musikens betydelse vid allt från kungens födelsedag till ett utbombat torg i Afghanistan.

– Att ledningen har sett militärmusikens kraft på de här ställena.

– Därför tycker jag mig höra att detta är något vi ska vårda och framför allt utveckla. Ur mitt perspektiv är det alldeles nödvändigt. ◀

FAKTA / MILITÄRMUSIKEN

BRED REPERTOAR

Arméns musikkårers huvuduppgift är att förse statsceremoniet med musik. I statsceremoniet ingår vaktparader vid Stockholms slott, statsbesök, audienser och kungliga högtider för hovstaterna och regeringen. Kåren spelar även vid landets förband och genomför militära musikuppgifter, till exempel i samband med Försvarsmaktens utlandsmissioner. På den internationella scenen har Arméns musikkår bland annat deltagit vid tattooer och musikfestivaler i Finland, Tyskland, Norge, Danmark, Frankrike och Schweiz. Arméns musikkår bedriver också en välbesökt konsertverksamhet som är öppen för allmänheten, med en repertoar som rymmer både konst- och populärmusik, från barock till nutid.

MUSIKERNAS UNIFORM

Arméns musikkår bär Göta livgardes paraduniform modell 1886 vid sina framträdanden. I parad bärs även en kask, modell 1887, som vid extra högtidliga tillfällen pryds med en vit plym.

STARTADE SOM MUSIKPLUTON

1982: Arméns musikpluton sätts upp.

1993: Den första kvinnliga musiksoldaten genomförde sin värnplikt.

1994: Arméns musikpluton bytte namn till Arméns musikkår.

2006: Femton yrkesmusiker anställdes för att spela i musikkåren och fungera som lärare åt de värnpliktiga musiksoldaterna. Musikkåren flyttade från Strängnäs till Kungsängen.

2011: De värnpliktiga musikkårens upphörde, och efter en övergångsperiod blev Arméns musikkår en helt professionell

orkester med 53 heltidsanställda musiker.

28 KÅRER I FÖRSVARSMUSIKEN

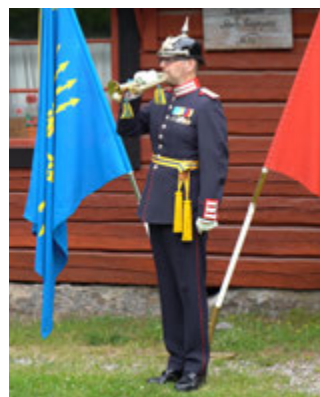
Försvarsmakten har 28 musikkårer varav 3 är professionella – Arméns musikkår, Livgardets dragonmusikkår och Marinens musikkår.

25 kårer återfinns i Hemvärnet.

Militärmusik har funnits i Sverige lika länge som de första militära förbanden och de första anställda militärmusikerna dök upp på mitten av 1520-talet.

Försvarsmusiken utövar sin verksamhet i såväl fred och kris som i krig.

Verksamheten innefattar statsceremonier, förbandsspelningar och konserter.



Arméns musikkår bär Göta livgardes paraduniform modell 1886.



Arméns musikkår under en högtidlig audiens på Kungliga slottet.



Genom konserter, här i Berwaldhallen, når kåren ut även utanför Försvarsmakten.

"FRAMTIDENS OFFICERS

Försvarsgrenscheferna om arbetet med införandet av trebefälssystemet.



JIMMY GROMA/FÖRSVARSMAKTEN

Arméchefen KARL ENGELBREKTSON

Arbetet med trebefälssystemet sker nu både skyndsamt och noggrant, ner på individuell nivå där kompetenser och utvecklingspotential går igenom. Jag är fullt medveten om att det är ett genomförande som väcker känslor hos de som nu ska byta grad och kategori. Därför har jag lagt fokus på att utarbeta de avsteg som jag har möjlighet att bevilja. Jag är positiv till undantag för de som går i ålderspension fram till och med 2025, men annars kommer inte undantag vara regeln. Avsteg av verksamhetsskäl kommer att ske restriktivt.

Jag slutar som arméchef 2023 och för mig är det viktigt att lämna armén med ett sammanhängande system, från plutonsnivå till försvarsgrenstab. På tio år fördubblas vår försvarsgren i storlek. Därför behövs alla individers kompetens och framtidens officerssystem nu.



MAJA HANSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Marinchefen EWA SKOOG HASLUM

I min order "Marinens samordning slutligt införande av trebefälssystemet" får förbandscheferna friheten att ta fram genomförande som svarar mot förbandens specifika önskemål, egenheter och krav, utifrån det beslut som fattats om införandet. För individen är ett byte av kategori ett stort steg och det har därför varit av största vikt att förbandscheferna personligen engagerat sig i arbetet.

Det är i dialog med berörda som framtidens marin formas och individen behöver få komma till tals. Vi måste också förhålla oss till de förutsättningar som organisationen kräver, där specialistofficerarna är otroligt viktiga.

Vår målbild är att personal och organisation befinner sig i balans inför nästa försvarsbeslut. Jag önskar att våra äldre NBO-officerare antar sin viktiga roll som förebilder för våra yngre officerare.



LOUISE LEVIN/FÖRSVARSMAKTEN

Flygvapenchefen CARL-JOHAN EDSTRÖM

Flygvapnet ligger långt fram i arbetet eftersom vi, efter beslutet 2008, har arbetat intensivt med konverteringen de senaste åren. Vi har samverkat i enighet med ATO för att kunna karriärmatcha varje enskild individ som berörs.

Vårt fokus ligger på individen och dennes fortsatta karriär i övergången från NBO-systemet. Genom personliga samtal och coaching vill vi hjälpa personalen att välja rätt väg. När det gäller vidareutbildning till förvaltare är vår inriktning att alla oavsett bakgrund, ska gå fullständig HSOU då övergångsutbildningen inte är tillräcklig för vår personal – främst avseende innehållet i den luftoperativa delen.

Nu är det viktigt att vi i flygvapnet lever efter trebefälssystemet på alla nivåer där vi inrättat ledningstriader över hela organisationen. Det leder mot en högre operativ effekt jämfört med tidigare NBO-system.

På sidan "Trebefälssystemet" i Emilia finns längre intervjuer med försvarsgrenscheferna, och även med stridskraftscheferna.

SYSTEM BEHÖVS NU”

SANT OCH FALSKT OM TREBEFÄLSSYSTEMET

Till 2023 ska yrkesofficerare som är utbildade i tidigare befälssystem (NBO) inordnas i trebefälssystemet, som specialistofficer eller taktisk officer. Här bemöter förbandsproduktionschefen Jonny Lindfors några vanliga påståenden.

Det handlar om att spara pengar.

– Falskt. Det handlar om att gå över till ett beslutat system som Försvarsmakten sedan flera år bygger sin struktur kring och där vi tydliggör ledarskapet – som taktisk officer, specialistofficer och gruppbefäl. Nu är Försvarsmakten inne i en tillväxtperiod och antalet elever på officersprogrammet och specialistofficersutbildningarna ökar avsevärt. Om vi inte slutför systemskiftet nu, kommer de nyutbildade kollegorna kliva in i en organisation som är strukturellt felaktig i minst 20 år till.

NBO-officerare degraderas vid ett byte till specialistofficer.

– Falskt. Trebefälssystemet innebär inte en återgång till gamla tidens underofficerare. Taktiska officerare och specialistofficerare ska verka jäm-sides. Till exempel kommer seniora fanjunkare som auktoriteter och experter inom sin tjänstegren att ha en avgörande ledarskapsroll, och som förebilder för yngre kollegor kan de bana väg för den moderna specialistofficersrollen.

En NBO-kapten ska byta grad till förvaltare.

– Falskt. Enligt riktlinjerna ska en kapten med NBO-bakgrund byta till graden fanjunkare. Det finns dock möjlighet att utbilda sig till förvaltare via högre specialistofficersutbildning eller en kortare övergångsutbildning, under förutsättning att man blir in- värdad enligt bestämmelser om antagning.

De som bytt till specialistofficer hindras från internationell tjänstgöring i de fall det krävs officersgrad.

– Falskt. Även fortsatt kan Försvarsmakten konstituera individen annan grad under en begränsad tid om individen är villig och besitter rätt kompetens för en officersbefattning utomlands. Denna metod finns för att vi alltid haft förhållandet att svenska grader inte i alla avseenden motsvarar andra nationers.

Det pågår arbete med att tydliggöra expertisrollen.

– Sant. Djup kompetens och expertis förtjänar respekt. I årets lönerrevision görs en satsning på specialistofficerarnas löneutveckling och vi tittar på möjligheten att införa uniform-sattribut som speglar kompetensdjup. Även annat arbete



Brigadgeneral Jonny Lindfors, förbandsproduktionschef.

pågår som exempelvis översyn av tjänsteställningsordningen.

Slutligen vill jag säga att jag vet att gradbytet skakar om yrkesidentiteten rejält hos många. Jag har stor förståelse för det, men beslutet är fattat och då ska vi hitta bästa vägen framåt. <

Text *Kristina Åstrand Bohman/Leds Komm*

BERÖR EN FEMTEDEL

Av drygt totalt 9 100 yrkesofficerare (OFF/K och SO/K) ska cirka 1 800 med NBO-bakgrund inordnas i trebefälssystemet. Antingen som specialistofficer eller som taktisk officer med prognos mot major via Högre officersprogram. De som har möjlighet att gå i tjänstepension under 2023 är inte medräknade i siffran 1 800. Läs mer om ÖB:s beslut på sidan "Trebefälssystemet" i Emilia.

5 FRÅGOR OM LÖN

LÖNEFRÅGOR ÄR STÄNDIGT AKTUELLA. HÄR SVARAR FÖRHANDLINGSCHEFEN HENRIK STÅLSPETS PÅ FRÅGOR OM FÖRSVARSMAKTENS LÖNENIVÅER OCH LÖNEBILDNING.

1 I årets löneavtal gjordes några särskilda satsningar med fokus på det militära arbetet. Vilka?

Satsningarna handlar bland annat om höjningar av lägsta lönenivån för yrkeskategorier som gruppbefäl, soldater och sjömän samt officerare och specialistofficerare. En särskild satsning sker också på militärt arbete i bestänivå 3. Satsningarna består generellt av två delar; en del som lyfter befintliga löner till en viss nivå och en del som syftar till att följdjustera befintliga löner. Förhandlingsparterna på förbandsnivå hanterar den exakta fördelningen av dessa medel för att uppnå en mer ändamålsenlig lönebild efter revisionen gentemot före.

2 I samband med slutligt införande av trebärförordningen finns det oro för lönesänkningar kopplat till konvertering i befällssystemet. Är oron befogad?

Nej, lön sätts utifrån det arbete som utförs, inte grad. Det är alltid arbetsuppgifterna som är grunden för lönesättningen – alltså det arbete som utförs. Kravsättningen kan sägas vara en övergri-

pande beskrivning av vilket arbete som förväntas. Vid förbanden ska parterna genomföra ett lönemålbildsarbete som syftar till att vara stöd för chefer i arbetsuppgiften att sätta lön men också utgöra ett stöd till medarbetare kring förväntningar på kommande lönehändelser.

3 Hur ska Försvarsmakten kunna attrahera och behålla personal i tillväxttider om lönerna är för låga?

Försvarsmakten har inte låga löner. Vi är fullt jämförbara andra statliga arbetsgivare.

Med hjälp av BESTA (Befattningsgruppering för statistik, Arbetsgivarverket – reds anm), statens systematik för lönestatistik, delas den statliga arbetsmarknaden in i arbetsområden. Den som exempelvis har befattningsnivå 3 i Försvarsmakten är jämförbar med samma nivå i annan statlig verksamhet.

4 Vad gör Försvarsmakten för att skapa jämställda löner mellan könen?

Vi genomför lönekartläggningar varje år och de visar att Försvarsmakten inte har nå-

ra osakliga löneskillnader totalt sett. Däremot är kartläggningen en ögonblicksbild och det kan förekomma skillnader på individnivå. Därför pågår arbetet med jämställda löner hela tiden.

5 Slutligen, hur kan jag påverka min lön? Har du några tips till den som vill höja lönen i RALS-tider?

Fundera på vilka uppgifter du har och hur du utför dem. Använd medarbetarsamtalet med din chef för att sätta mål för och krav på din prestation och, utifrån ditt löneläge i förhållande till ditt arbete, resonera om förväntningar och möjligheter på kommande lönehändelser. ◀

Text **Petra Skaffloth/Leds Komm**

VIDARE LÄSNING

Läs mer om lönesättning, lönestruktur och RALS på emilia här: <http://emilia.swedi.mil.se/Arbeta-i-FM/Lon-och-ersattning>

Läs mer om BESTA på arbetsgivarverket.se/besta

PLIKTRÅDET: "HÖJ ERSÄTTNINGEN!"

Pliktrådet vill se en reglering av de värnpliktigas ekonomiska ersättningar. Dessutom vill de att resor i samband med permissioner sker effektivare.

VÄRNPLIKTIGAS DAGERSÄTTNING behöver höjas från dagens 146 kronor till "minst 170 kronor" och även indexregleras, så att den inte urholkas av inflation och stigande konsumentpriser. Det säger Olof Wärmländer på Pliktrådet.

– Ersättningen behöver stå i bättre proportion till det arbete de utför i landets tjänst. En vanlig arbetsdag för en värnpliktig är ofta tolv timmar, vilket med dagens nivå innebär en timlön på strax över 12 kronor. Det är bara något mer än vad interner tjänar.

Pliktrådet vill även se en höjning av matersättningen, från dagens 75 kronor till minst 96

kronor, samt att också den indexregleras.

Frågan om värnpliktsersättning är bara en av många som tas upp



Olof Wärmländer, Pliktrådet.



Pliktrådet stärker värnpliktigas medinflytande.

i Pliktrådets idéprogram, som antogs på kongressen i våras. Överlag ser man tydliga brister i villkoren för värnpliktiga.

Även resor behöver åtgärdas, påpekar Olof Wärmländer. Och det är en fråga som blir allt viktigare nu när allt fler återgår till ordinarie permissionsscheman, som ofta innebär kortare sammanhängande ledigheter.

– Med kortare permissioner kommer många värnpliktiga att tillbringa större del av sin ledighet på resa.

För att motverka detta ser han flera möjliga åtgärder. Fler beviljade flygresor är en, viss anpassning av utbildningstiden

för att hinna de mest lämpliga avgångarna en annan.

– Något vi ser att en del regementen redan gör, och som vi uppmuntrar, är att ordna egen busstransport av värnpliktiga till en en knutpunkt för vidare resa.

Pliktrådet vill också se en ökad flexibilitet när det gäller de kollektiva bussresor till värnpliktigas hemorter som genomförs, då dessa i dag kan innebära att vissa värnpliktiga får onödigt tidskrävande resor, enligt Olof Wärmländer. ◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**

DET HÄR FÅR DU SOM VÄRNPLIKTIG

- » Dagersättning på 146 kronor per tjänstgöringsdag. Motsvarar ungefär 4380 kronor per månad. (skattefri)
- » 75 kronor extra till mat under lediga dagar (skattefri)
- » Fri mat
- » Fritt boende
- » Fri sjukvård och akut

tandvård

- » Fria resor till och från hemmet vid ledighet och in- och utryckning
- » Kläder och utrustning
- » Utbildningspremie som är lika stor som den totala dagsättningen du fått under utbildningen. Till exempel om du fått 4380 kr i månaden under 9 månader, får du 39 420 kronor

- » Betalt högskoleprov
- » Familjepenning om du är försörjningspliktig
- » Särskilt bostadsbidrag för att täcka din hyra
- » Näringsbidrag kan i vissa fall betalas ut om du är egenföretagare (skattepliktigt)
- » Begravningsbidrag om en familjemedlem avlider

Pliktrådet representerar

Sveriges totalförsvarspliktiga, deras intressen och åsikter. Rådet för deras talan gentemot samhället och svenska myndigheter, däribland Försvarsmakten, för att bidra till ett fungerande medinflytande för den som genomför totalförsvarsplikt.

VÄRLDENS KULSPRUTA

**Osäkra, sikta och tryck av!
Här följer historien om ksp 58.
Se till att laddaren håller
stadigt i stödbenen, nu
smattrar vi på med fakta!**

Text **Linus Ehn/Leds Komm**
Foto **Jimmy Croona/SkyddC**

BELGAREN ERNEST VERVIER hade just fyllt 30 när nazityskland ockuperade Belgien. Han tillbringade krigsåren som lärare på en teknisk skola i sin hemstad Liège och kunde inte föreställa sig vilket genomslag två av hans framtida konstruktioner skulle få. Karriären gick spikrakt uppåt under efterkrigsåren och tog honom till posten som chefsingenjör vid vapentillverkaren Fabrique National.

År 1958 presenterade han kulsprutan FN MAG och i Sverige hade en storsatsning på försvaret beslutats. De 32 armébrigaderna skulle få modern utrustning och då behövdes en ny medeltung kulspruta.

Valet föll på FN MAG. Den fick namnet kulspruta 58 och kom att tillverkas på licens av Carl Gustafs stads gevärsfaktori i Eskilstuna.

Den första varianten laddades med 6,5x55 millimeters ammunition, men sedan 1970-talet



används 7,62x51 Nato. Bytet skedde i samband med AK 4:ans införande - ny benämning blev ksp 58 B. När vapnet kom ut på förbanden var det ett tremansvapen som betjänades av skytt, laddare och servischef. Ofta ingick denna trio i en understödsgrupp eller understödspluton, men när det började användas på skyttegruppsnivå beslutades att två soldater räckte.

Med den faktsäckade salvan laddar vi om, byter band och pipa – något som måste ske efter att 250 skott avlossats.

ANVÄNDS AV 80 LÄNDER

KSP 58 B, med öppna riktmedel, används numera i huvudsak av Hemvärnet. Det finns en rad varianter som monteras på allt från stridsfordon till helikoptrar. Soldater som använder vapnet i markstrid i dag nyttjar versionen ksp 58 F som modifierats. Den har fästskenor, så kallade

picatinny rails, på lådans översida samt runt gascylindern, för att kunna fästa rödpunktsikte och laserpekare.

FN MAG används av närmare 80 länder i en uppsjö varianter. Det ska till och med finnas en kinesisk kopia. Stativ och lavetter finns i alla former, skydd över pipan och mängder av sikten har monterats på vapnet runt om i världen. Då har vi inte ens gått in på de många förändringarna för att få den 11,5 kilo tunga pjäsen lättare.

Innan konstruktören Ernest Vervier pensionerades 1973 konstruerade han FN minimi, känd som ksp 90 i Försvarmakten. Den robusta ksp 58 är ett rejält vapen som har många pinnar kvar till muck. ◀

KSP 58

Internationell benämning: FN MAG

Kaliber: 7,62 x 51 mm

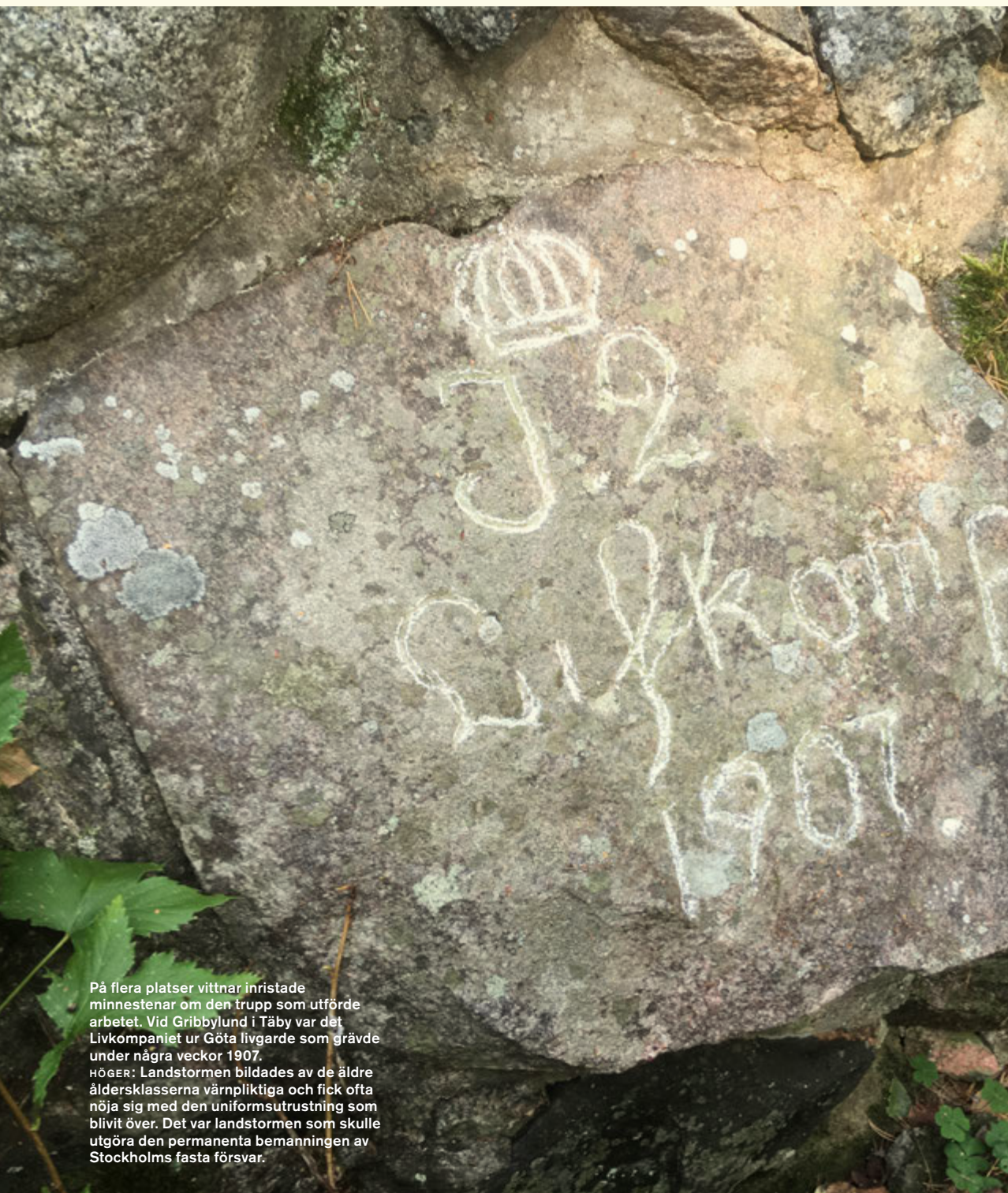
Längsta praktiska skjutavstånd: 600 m

Vikt: ca 11,5 kg

Längd: ca 1 200 mm

Eldhastighet: 600–700 skott/min





På flera platser vittnar inristade minnestenar om den trupp som utförde arbetet. Vid Gribbylund i Täby var det Livkompaniet ur Göta livgarde som grävde under några veckor 1907.

HÖGER: Landstormen bildades av de äldre åldersklasserna värnpliktiga och fick ofta nöja sig med den uniformsutrustning som blivit över. Det var landstormen som skulle utgöra den permanenta bemanningen av Stockholms fasta försvar.



PER IKO



KRIGSARKIVET

NÄR KORVLINJEN FÖRSVARADE STOCKHOLM

Under 1900-talets början byggdes ett femtontal befästningar i två linjer söder och norr om Stockholm, för skydd mot "öfverrumpling af hufvudstaden". Många av dem går att besöka än idag.



För de värnpliktiga som byggde Korvlinjen handlade det i allra högsta grad om manuellt arbete. Bakom ställningarna byggdes anslutningsvägar, som här mellan Näsby och Svalnäs.

FRÅN MITTEN AV 1800-talet började centralförsvarsdoktrinen att spela ut sin roll och huvudstadens betydelse för Sveriges försvar hamna i förgrunden. Flera utredningar genomfördes för att se över både land- och sjöförsvaret. Under Fortifikationsverkets fältövningar 1897 hade en tänkbar fiende bedömts kunna landstiga på Rådmansölandet eller Södertörn, norr respektive söder om Stockholm. Därför föreslogs en yttre befästningslinje som utnyttjade den kanaliserande terrängen mellan sjösystemen. Då skulle ett överraskande anfall mot huvudstaden omöjliggöras, och ge tid åt huvudarmén att insättas västerifrån.

Samma år tillkallade regeringen en befästningskommitté. I direktiven slogs fast att Sveriges fasta försvar skulle utredas

men prioriteras utifrån tillgängliga ekonomiska ramar. Rena kostnadsskäl avgjorde att kommittén 1898 i betänkandet endast förordade en förstärkning av Vaxholmslinjen ut mot havet. Befästningar åt landsidan skulle tills vidare skjutas

att kunna bygga ”halfpermanenta befästningar, afsedda att försvaras af landstormstrupper till skydd mot öfverrumpling af huvudstaden”. Ihop med omfattande markdonationer kunde därmed en utbyggnad av den Yttre huvudförsvarslinjen

”Under Fortifikationsverkets fältövningar 1897 hade en tänkbar fiende bedömts kunna landstiga på Rådmansölandet eller Södertörn.”

på framtiden, vilket slogs fast i 1901 års försvarsbeslut.

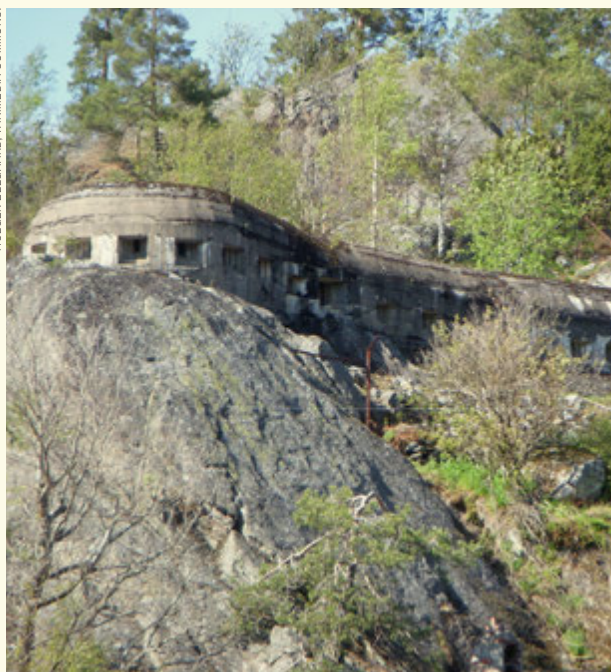
RIKA STOCKHOLMARE BIDROG

SOM EN MOTREAKTION bildades 1902 Föreningen för Stockholms fasta försvar. Tillsammans med Palmqvistska fonden till Stockholms befästande samlades pengar in från välbärgade medborgare i syfte

finansieras.

Vid Fjärde arméfördelningen (ungefär motsvarande Mellersta militärregionen) utarbetades detaljerade planer för ett försvar med förberedda fältbefästningar. Ett tungt artilleriförband, Positionsartilleriregementet (A 9), upprättades 1903, organiserat på två divisioner om tre batterier.

HOLGER ELLGAARD, WIKIMEDIA COMMONS.



Sundbyfortet på Södra fronten, även kallat Örnästet, byggdes 1915. Det bemannades av en pluton med 42 gevär, fyra kulsprutor och två strålkastare.

KRIGSARKIVET



Mellan Vallentunasjön och Rönningesjön på Norra fronten anlades fyra fort: Prästgårdsfortet, Skogbergafortet, Gullsjöfortet och Gribblyndsfortet. Söder därom precis bredvid Roslagsbanan ligger Karbybatteriet.

Norra fronten sträckte sig från Stora Värtan vid Hägernäs över Vallentunasjön och Upplands Väsby mot Mälaren, medan Södra fronten gick från Fittja via sjöarna Orlången och Drevviken ut i Saltsjön vid Tyresö. Arbetena inleddes 1902 med en batteriställning i Hägernäs och året efter anlades en infanterilinj för sju kompanier i anslutning till denna upp mot Rönningesjön. Värnpliktiga under ledning av fortifikationsofficerare genomförde arbetena, men efter hand användes även civil arbetskraft.

Resultatet var skyttevärn och batteriställningar som var lätta att maskera och svåra att bekämpa. Från första världskrigets utbrott byggdes ett femtontal täckta infanterivärn med gevärgallerier, kulsprutor och strålkastare. Dessa fort, utförda i betong och armerade

med järnvägsräls och I-balkar, påminde om utlagda korvar, därav populärnamnet Korvlinjen. Hela linjen skulle bemannas av 44 bataljoner infanteri, 13 batterier positionsartilleri, 22 fältartilleribatterier samt 18 kulsprutebatterier, sammanlagt

för. Viss effekt skulle fältbefästningarna ändå ha haft. En fientlig framryckning hade tveklöst fördröjts men till ett högt pris.

Under andra världskrigets beredskap förstärktes Korvlinjen med flera kulsprutenästen.

”Som alltför ofta ofta när militära planer realiseras blev Korvlinjen anpassad för det förra kriget.”

drygt 40 000 soldater. De sista byggnationerna skedde 1922.

FÖRSTÄRKTES PÅ 40-TALET

SOM ALLTFÖR OFTA när militära planer realiseras blev Korvlinjen anpassad för det förra kriget. Den stridsmiljö som första världskriget gett prov på med stridsvagnar och flygplan hade inte planerats

Beslut togs om ytterligare två försvarslinjer närmare Stockholm: Mellanlinjen över Danderyd – Sollentuna – Barkarby respektive från Mälärhöjden via Älvsjö till Fisksätra, samt Stenstadslinjen i anslutning till tullarna. Endast den senare hann byggas. År 1952 utgick Korvlinjens fort och ställningar ur krigsorganisationen. ◀

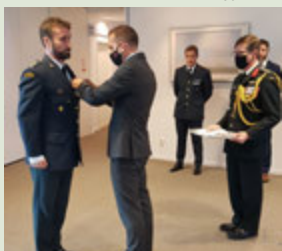
26 FICK MEDALJ



LIA BASCHIRIBAD

DE 26 SVENSKAR som hittills deltagit i utbildningsinsatsen Operation Unifier i Ukraina har fått medaljen Special Service Medal av Kanada. Medaljen kan jämföras med den svenska förtjänstmedaljen för deltagande i internationell militär insats.

Uppdraget för de svenska deltagarna har varit icke-stridande och har inneburit att stödja Ukraina i utvecklingen av landets säkerhetssektor, främst med rådgivning och utbildning. ◀



ÖVERST: Ett antal svenskar fick nyligen medalj vid en ceremoni på Kanadas ambassad i Stockholm. Medaljeringsceremonin ägde rum 25 och 26 oktober 2021. OVAN: Anders Blom på INSS J3 var en av dem som medaljerades.

MYNTFYND PÅ KARLBERG

NÄR KADETTFLYGELN på Karlbergs slott renoverades hittades ett silvermynt från 1676 på vinden. Flygeln stod klar 1795 och myntet är alltså 119 år äldre än byggnaden.

När flygeln byggdes användes jordmassor som isolering. Troligen låg myntet i jorden som togs upp för detta i marken öster om slottet.

Myntet är slaget under Karl XI:s regeringstid (1660–1697) och präglat med hans valspråk: ”Herren är min beskyddare”.



På framsidan står DOMINUS PROTECTOR MEUS, på baksidan FYRA ÖRE SÖLFWER MYNT 1676.

ULRIKA SAHLSTEN/STIFTELSEN KULTURMILJÖVÅRD

UR FRÅN U 137

INFÖR ÅRSDAGEN AV U 137s grundstötning dök ett tidigare okänt föremål från ubåten upp: ett ryskt armbandsur.

Tadeusz Wieloch gjorde värnplikt vid Försvarets Tolkskola och var tolk på U 137.

– Jag vistades mycket i ubåtstornet och pratade med manskapet inklusive den politiske officeren, troligen Vasilij Besedin. Vid ett av tillfällena föreslog han att jag skulle byta mitt Casio-ur, som då var supermodernt, mot hans ryska tunga klocka vilket jag gjorde.

Dessutom fick jag ett antal manskapsmedaljer och choklad, som jag inte åt. Allt



testades i Lunds universitet för att undersöka eventuell radioaktivitet.

Marinmuseum har tacksamt fått låna klockan av Tadeusz och visade den under några höstveckor i Marinmuseums entré. ◀



600 kg

Så mycket vägde kartorna som användes under marinövningen Swenex.

REKRYTERING I HÄSTVÄG



UNDER SWEDEN international horseshow i november fanns Försvarsmakten på plats på arenan, i en 100 kvadratmeter stor monter och med ett sponsrat hinder. Myndigheten har ett mångårigt, nära samarbete med arrangören Svenska Ridsportförbundet, något som gynnar rekryteringen av unga kvinnor. <

SMART SAGT

**"En
reservofficer
tjänar staten
dubbelt."**



Sir Winston Churchill

FÖRSVARSMAKTEN PÅ INSTA

@fmlog_sverige

VEM STYR KONTOT?

Vår kommunikationschef är den som kan dela ut inloggningsrättigheter. Vi är flera som kan publicera på kontot då vi har flera särskilt utsedda personer för kommunikation placerade på olika platser och enheter i landet.

HUR BESTÄMMER NI VAD SOM LÄGGS UPP?

Vi arbetar enligt vår interna fastställda kommunikationsplan, men det kan även bli en del spontana inlägg om det dykt upp något som kan vara av intresse.

HUR FUNGERAR DET ATT HA OLIKA SOM STYR KONTOT?

Det fungerar bra. Vi som lägger upp inlägg representerar ju de enheter som vi arbetar på, så det är en bra spridning på inläggen

VILKEN TYP AV INLÄGG GER STÖRST GENOMSLAG?

Inlägg som speglar vardagen i Försvarsmakten ger störst genomslag. Insatsrelaterad action funkalar förstås alltid!



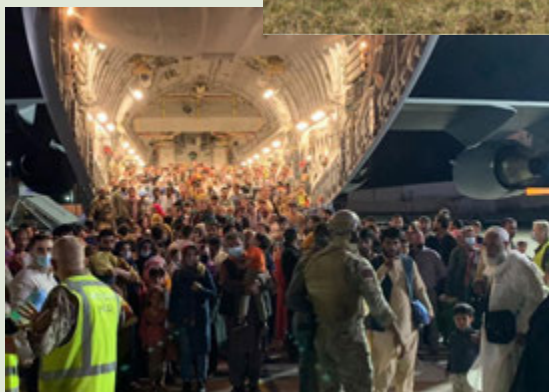
Personal övar på att sätta tourniquet.



Eskort av hemvändande soldater ur sista afghanistaninsatsen.



Medarbetare på FMLOG genomför grundläggande soldatutbildning.



Evakueringen från Kabul med personal från Transportkontoret och Joint Service Support ur FMLOG i Islamabad och Tblisi.

BOKMÖTE

"MEDITATION GER STARKARE SOLDATER"

I boken *Swedish Buddha* berättar reservofficeren Mikael Hedman underhållande och tankeväckande om sin egen inre resa.

PÅ OMSLAGET EN soldat i lotusställning som tycks meditera.

Första varningsflaggan upp. Boktiteln, *Swedish Buddha*, höjer raskt ytterligare röda flaggor. Samtidigt väcks nyfikenhet. Är detta bara en urspårad före detta officer eller har han något värdefullt att dela med sig av? Kan det i vart fall vara underhållande?

Ett par timmar senare, när jag läst boken, konstaterar jag två saker. Författaren, som började sin bana i Försvarsmakten som officer på Amfibieregementet och nu är reservofficer, har gjort en sjutusan till resa såväl geografiskt som mentalt. Det är det ena. Det andra är att även om texten överlag är underhållande och tänkvärd skulle den vunnit mycket på en redaktörs inte så varsamma hand. Texten är bitvis pratig och omständlig, och greppet att berätta om sig själv i tredje person skapar en onödig distans.

Nå, det viktiga är detta: boken är trots allt lättläst och som läsare får du följa Mikael's upplevelser av att möta svåra känslor och ta sig närmare sådant som skavt inuti honom.

Historien utspelar sig över 30 år och är intressant i sig, men här finns framför allt en viktig slutsats att dra. Inre utveckling genom meditation och mindfulness kan hjälpa människor att hantera oro och stärka sin mentala hälsa. Detta är för all

utveckling är en självklar del vid sidan om styrketräning och vapenfärdigheter, säger han.

Och detta, menar han, är något som Försvarsmakten skulle tjäna på att anpassa sig till. Dels för att möta unga människors förväntan på

utbildningen, dels för att stärka soldaterna mentalt.

– Mindfulness och meditation används av flera försvarsmakter just av det skälet, bland annat i Storbritannien, Nya Zeeland och USA.

Boken *Swedish Buddha* är underhållande och lyfter frågan om inre utveckling på ett pragmatiskt sätt, utan att röra till det med religiösa dogmer. Mikael understryker att det här för honom inte alls har med reli-

gion att göra.

Han vill framför allt hjälpa människor hitta vägar till ökad mental styrka och självinsikt,



Mikael Hedman.

något som skulle vara till gagn även för Försvarsmakten.

– Soldater som mediterar regelbundet klarar större svårigheter utan att ge upp eller ta skada. Genom att införa meditation som en självklar metod i utbildning och arbete skulle vi få förband med större försvarseffekt. ◀



del inget nytt utan något som är känt världen över, även inom vetenskapen.

NATURLIG ROLL

JAG TRÄFFAR HONOM lite senare över en lunch, för att prata om boken och om vilken bärning hans erfarenheter har på Försvarsmakten. Han tror att sådant som meditation och mindfulness har en naturlig roll i vardagen för många som rycker in.

– Unga som rycker in idag har ett helhetsperspektiv på sin egen utveckling där psykologisk insikt och känslomässig

Har du också en fråga om Försvarsmaktens uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till förvaltare Patrik Laestadius. Mejla frågan till ff-red@mil.se så kan du få svaret i kommande nummer av Försvarets Forum.



HUR HANTERAS KONSTEN I FÖRSVARSMAKTEN?

Försvarsmakten har lånat mer än 5000 konstverk i form av tavlor, skulpturer och textilkonst av Statens Konstråd (SKR). Verken är registrerade i en gemensam konstdatabas och flera av konstverken är utställda i våra olika lokaler. En del är tyvärr i förvaring och några verk väntar på att kunna lämnas tillbaka till SKR.

I våra lokaler finns även konst som är lånad från olika statliga museer och stiftelser, kamratföreningar och enskilda personer. Dessutom ett stort antal verk som så att säga ingår i lokalerna och förvaltas som byggnadsanknuten konst.

ÅRLIG INVENTERING

Försvarsmakten har ett huvudkonto i Statens konstråds konstdatabas och knutet till detta finns underkonton för exempelvis förband, centrum och skolor. Den som av sin förbandschef är utsedd till ansvarig för ett underkonto ska årligen inventera beståndet och rapportera enligt de rutiner som finns.

HUR SKÖTER VI OSS NÄR DET GÄLLER INVENTERING?

För att stötta förbanden med inventering har Robert Hellner vid FömedC varit halvtidsanställd som försvarsintendent under åren



ROBERT HELLNER

Tavla av Elis Aidanpää i mässen på Lapplandsjägargruppen i Kiruna.

2018 till 2021. Han har rest runt i landet för att utbilda ansvarig personal, stödja inventering och se till att register uppdaterats på rätt sätt.

STORT ANTAL ÅTERFÖRDA TAVLOR

Arbetet har lett fram till att en hel del konstverk som tidigare saknades eller var bristfälligt registrerade har återfunnits. I samband med detta stora arbete har Försvarsmakten i samråd med Statens konstråd i några fall beslutat att polisanmäla vissa konstverk som förkomna – något som uppmärksammades i media tidigare i år. I många fall handlar bristerna om enklare grafiska blad och konstverk av ringa värde, som

med åren kanske fått skador på ram och glas och vid någon flytt har förkommit eller av okunskap gallrats bort som skräp.

Samtidigt ska vi komma ihåg att vi återfört hundratals tavlor till staten och ytterligare hundratals verk har fått rätt registrering.

KAN VI FÅ NY KONST TILL VÅRT FÖRBAND?

Ett förband kan alltid kontakta SKR och beställa en konstkonsult som kan hjälpa till med förslag på byte av konst och nya kollektioner i lokaler där många vistas och kan ta del av den.

Traditionshälsningar med önskan om en riktigt God jul!

"VI MÅSTE JOBBA TILLSAMMANS"

Håkan Buskhe var koncernchef för Saab under tio år. Nu efterlyser han en rejäl upp-ryckning när det gäller cybersäkerhet och är drivande i IVA-satsningen (Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien) Cybersäkerhet för ökad konkurrenskraft. Det handlar om att värna såväl svenska företag som vår demokrati, säger han.

DET ÄR INTE en fråga om när det sker. Vi är redan i det. Företag och statliga institutioner utsätts troligen för tusentals cyberattacker dagligen. Och antalet ökar ständigt, i en oerhörd takt. När jag kom till Saab som vd 2010 hade vi ett 40-tal attacker under en månad. När jag slutade tio år senare var siffran över 100 000.

Tyvärr ligger Sverige långt efter när det gäller cybersäkerhet. Länder som USA, Frankrike och Storbritannien har kommit avsevärt längre. Om vi inte höjer nivån riskerar vi att tappa konkurrenskraft, kompetens och i någon mån förlora den frihet som var och en av oss tar för given.

Det kan förefalla överdrivet att tala om sådana konsekvenser, men en attack på exem-



ADOBE STOCK

Cyberattacker mot svenska företag sker dagligen.

Utöver tekniska skydd behöver vi skapa förutsättningar för att förebygga hot och hantera och lära av de incidenter som sker. Ett av huvudmålen med IVA-initiativet Cybersäkerhet för ökad konkurrenskraft är att hitta former för samverkan mellan aktörer i samhället inom området.

Vi behöver också förstå att vi alla är en del av helheten, i och med att vi är så sammankopplade med våra mobiler, appar och digitala system. Och att det jag gör som privatperson därför kan

”Om vi inte höjer nivån riskerar vi att i någon mån förlora den frihet som var och en av oss tar för given.”

pelvis kraftförsörjning eller andra delar av vår infrastruktur är också en högst påtaglig attack på våra privatliv.

De tekniska skydd som används är uppenbarligen inte tillräckliga. Problemet är att den tekniska utvecklingen går så fort att förövarna – som finns hos såväl kriminella organisationer som andra stater – hela tiden hittar sätt att komma igenom nya skydd som vi utvecklar.

SVERIGE SÄRSKILT INTRESSANT MÅL

SAMTIDIGT ÄR DET fundamentalt att förstå att just den tekniska utvecklingen och den höga graden av digitalisering gynnar oss alla – aktörer inom näringslivet, statliga och kommunala institutioner och privatpersoner. Det är också ett område där Sverige ligger långt fram internationellt sett och något vi ska värna och värda. Den höga kompetens vi har inom inte minst teknikområdet – betänk att vi faktiskt är ett av bara tre länder i västvärlden som kan bygga ett stridsflygplan – innebär förstås att vi är ett särskilt intressant mål för cyberkriminella.

få konsekvenser för företaget eller organisationen jag jobbar för.

Det går inte att helt stoppa cyberattacker. Men om vi jobbar tillsammans kan vi bli världsledande på att skydda oss. Våra företag, vårt samhälle och vårt privatliv.



Håkan Buskhe var koncernchef och vd för Saab AB mellan 2010 och 2019. Sedan 2020 är han vd för Wallenberg-ägda förvaltningsbolaget FAM AB. Samma år valdes han in i IVA (Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien).

Projektet **Cybersäkerhet för ökad konkurrenskraft** drivs av IVA (Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien), med en styrgrupp där Håkan Buskhe är ordförande. Ett mål är att ta fram förslag kring cybersäkerhetsarbetet på nationell politisk nivå och för olika verksamheter inom privat och offentlig sektor. Projektet drivs under 2021 och 2022.

BILDEN

Foto Jonas Helmersson/Försvarsmakten

TORPEDLASTNING I NATTEN

Under en höstnatt i oktober mötte en av marinens ubåtar ett underhållsfartyg för att lasta skarpa torpeder. Det som hände där på den mörka fjärden på Sveriges östkust var en beredskapsövning och visar att en av Försvarsmaktens hemligaste förmågor fungerar väl.



Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

KL. 13:28

EN SOLDAT KLAGAR PÅ RYGGONT. VAD GÖR DU?

I officersyrket får du lösa uppgifter som sällan bara har en lösning. Därför får du lära dig ledarskap och att grunda beslut på kunskap, erfarenhet och intuition, oavsett vilken officersutbildning du väljer.

Vill du göra så att andra gör sitt bästa?

SCANNA & SPELA



[TA BEFÄLET.]
ETT SPEL OM OFFICERSYRKET

Testa spelet och sök en officersutbildning
på forsvarsmakten.se/officer